

Nincs többé lyukas harisnya. Nélkülözhetetlen minden háztartásban egy **STOPPOLÓ-GÉP** valódi amerikai minden harisnyát, vásznat és posztót kijavít, mely minden felött vagy gyermek könnyen kezelhet. Ára K 3.50 franco szétküldéssel.

WIEG TESTVEREKNEK, Budapest, V. ker. Deák-utca 16.
Viszontelárusítók kerestek, érkezőmennyben részülnék.

Bruyéra pipák
elsőrendű gyártmány
valódi elpusztíthatatlan Bruyér-fából

Sima pipalaj, erősen meghajlított nedvtartóval, meggyásár, selyem csóvával és szaru szopkával, körülbelül 21 cm. hosszú csak 4 kor. 50 fill. Ugyanez, de faragott Bruyér-fajból K 4.60 Kellems és száraz, ezért tiszta és utóérhetetlenül kellemes ízű dohányzás. A legnagyobb választékot dohányzó-szerekről találhatja árjegyzékemben, melyet kívántra ingyen és bérmentve küldök. Megrendelést: **KONRAD JÁNOS** kiviteli háza által **Brüx, 746. sz.** (Csehország.)
Kérje saját érdekeiben gazdagon illusztrált 3000-nél több ábrával ellátott árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

30 napi megtekintésre,

árjegyzékem feltételei szerint, tehát közzététel nélkül küldöm utánvétel a 603. számú 'Népharát' harmonikák felülmúlhatatlanságáról meggyőződést szerezhesen. Ezen harmonikának nemcsak a billentyűk, de a mély hangok és légszelepek részére is szavatolt eltarthatatlan perzókollai vannak, továbbá 10 billentyű, 2 register, dupla hangolás, 48 hang, 3 sor trombita, mahagoni színben fényezve, fekete lésczett színes színekkel. Nagysága 31 x 43 cm. Parabja K 7.40 Magyar önképző-iskola minden harmonikához ingyen. Olesőbb és kisebb harmonikák a harmonika-játékos megtanulására főleg gyermekek részére K 2.50, 3.20, 3.80, 5.20, 5.80, finomabb harmonikák K 8.60, 9.50, 10.40, 11.40, 13.50, 14.20 árjegyzékemből választhatók. Harmonikáimra nincsenek vámköltségek, mert minden darab csehországi készítmény. Kértem ezt figyelembe venni. Nincsen közzététel, Becserelés megengedve vagy a pénz vissza. Székiadás utánvétel az érezhető hangszer-kiviteli cég által:

Konrad János Brüx 743. sz. (Csehország.)
Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívántra ingyen és bérmentve.

ANYAK!
Óvjátok gyermekelket a hátgerincz elgörbülésétől!
Hátgerincz elgörbülésben szenvedő

15 éves leány műfűző alkalmazása előtt. a fűző alkalmazásával.

Keleti J. testgyógyászati műintézete készít jótállás és a legelőbb gyári árak mellett:
Műfűzőket, Hensing vagy Dollinger tanár rendszer szerint, hátgerincz stb. elferdülésének gyógykezelésére.
Egyenestartók hanyag testtartás megállítására.
Mellfűzőket plastikai párnázással stb. Női kiszolgálás.
Járó- és támgépeket, Lorenz tanár és Hensing rendszerre szerint, a boka- és csípőszület gyulladása stb.
Műlábakat és műkezeket a legújabb technikai kivitelben, több évi jótállás mellett! — **Gyógy-szabatorna-készülékek,** valódi amerikai és angol gyártmány, nagy választékban! 10956

Kérjen ingyen és bérmentve legújabb képes árjegyzékét

KELETI J. orvosi műszer-gyáros,
BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 17. sz.

Jól járó feketeerdői óra

szépen faragott szekrényben, megbízható, jó szerkezettel, 3 évi irásbeli jótállással, fehér esonmutatókkal és számmal, 18 cm. magas, teljesen felszerelve, aranyozott súlyokkal csak **2.80 korona.**
Évente több mint 50,000 órái küldök szét m. t. évem legnagyobb megelőzésére. Ez az eddig egyedül álló szám legjobb bizonyítéka ezegem megbízhatóságának. Minden, még oly kis megbízást is a legnagyobb lelkiismeretességgel eszközök. Székiadói utánvétel

KONRAD JÁNOS
órágyár Brüx 742. sz. (Csehország.)
Nagy képes magyar árjegyzékemet 3000-nél több ábrával ingyen és bérmentve küldöm.

BORHEGYI
BORVIZ SZIKLÁBÓL FAKADÓ TERMÉSZETES
GYÖGYÉSZŐDÍTŐ SAVANYUVIZ
FORRÁSKEZELÉSŐ BAROT, HARMOSZÉN MEGYE
VEZÉRNÉPVISELŐ: **NÁDAS MÁRTON** TELEFON 2-38.
BUDAPEST, CSÉGGYÚT U 66

BELICZAY BÉLA
mézeskalácsos és viaszgyertya-öntő
Budapest, VII., Csányi-utca 3.
(Saját házában.) 11431

Raktárában kapható saját készítményű finom mézeskalács, fehér és diszített viaszgyertya, méz, fehér és sárga viasz, legjobb minőségű viaszmasz kicsinyben
Telefon 28-05. és nagyban. Telefon 28-05.

Rozsnyay Mátyas chininezukorkája iztelen chininből.

Többszörösen kitüntetve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók fúmel vándorgyűlésén 40 arany pályadíjjal jutalmazva.

Láz ellen! Nem keserű!
Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, akik keserű chinin bevenni nem képesek.

Valódi, 11468 ha minden egyes piros csomagolópapíron **Rozsnyay Mátyas** nevelására olvasható. 11266

Rozsnyay Mátyas
gyógyszeretára
Arad, Szabadság-tér.

VASÁRNAPI UJSÁG

SZERKESZTŐ: **HOITSY PÁL.** FŐMUNKATÁRS: **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, JANUÁR 20.

3. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.)

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A 'Világkrónika'-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

Magyar királyi államvasutak.
Érvényes 1906 október 1-től.
Közvetlen vonatösszeköttetés
Paris—Ostende—Wien—Budapest—Belgrád—Sófia és Konstantinápoly (illetve Orsova—Bukarest—Constanza és Konstantinápoly) között.
Marcheggen át.

*8 25	naponta	7 30	ind. Paris	érk.	7 33	*11 35
8 05		4 46	" Ostende	érk.	9 52	
9 05		6 10	" W. en Wb.	érk.	8 00	7 35
		6 49	" Wien Stb.	érk.	7 10	7 02
10 00	naponta	7 37	ind. Marchegg	érk.	6 00	6 13
1 40		11 00	érk. Budapest ny. p. u.	ind.	1 00	3 01
	kedd, csüt., vas.	11 20	ind. Budapest ny. p. u.	érk.	10 55	
	szerd., pént., hétfő	5 40	érk. Belgrád	ind.	4 17	
	csüt., szomb., kedd	10 43	" Sófia	ind.	8 15	
			" Konstantinápoly	ind.	3 16	
2 25	szerd., szombat	11 30	ind. Budapest ny. p. u.	érk.	12 32	1 15
12 25		8 53	érk. Orsova	ind.	3 15	2 58
11 40	csüt., vasárnap	6 11	" Bukarest	ind.	7 25	5 55
		10 55	" Constanza	ind.	2 25	
	péntek, hétfő	11 30	" Konstantinápoly (pózhajó)	ind.	10 00	

VERSENY ÉBRESZTŐÓRA

amerikai rendszer, minden helyzetben jól járó, szolgálatképes jó minőségben, jó és pontos járást 3 évi irásbeli jótállással, darbja K 2.90, 3 darab K 8.— Ejjel világító számlappal K 3.30, 3 darab K 9.— Kockázat kizárva! Becserelés megengedve, vagy a pénz vissza! Székiadás utánvétel vagy a pénz előleges beküldése mellett

KONRAD JÁNOS első órágyár Brüx 739. szám (Csehország.) Nagy képes 3000-nél több ábrát tartalmazó magyar árjegyzékemet órák, arany- és csipő-arkról kívántra ingyen és bérmentve küldöm.

KÖVERSEG korai vónség. Kincs, arany, sok pénz mit ér, ha nincs egészség? Főleg minden betegségnek kezdetét az emésztési savarok és az elhissodás okozza. Azért kell ideje korán, ha a haj nincs még elharapódva, csak egy kísérletet tenni a világhírű Mandor-porrá, melynek ára azért oly csekély, hogy minden embernek módjában legyen azt megkísérteni. Mandor egy doboz 2 kor. 50 fillér. Tekintélyes orvosi és vegyész bizonyítványokkal és utasítással utánvétel, vagy a pénz beküldése mellett, szétrúdi

Mad. Mandl Ida, Bpest, Károly-kört 2/V TOROK JOSEF
gyógyszerész, Király-utca 12. sz.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű Földes-féle

MARGIT-CREMET,
mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít. A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szepők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erőli mindenki meg fog gyógyódni

Postán utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő

Földes Kelemen gyógyszer. Arad. Budapesti forrást: **Török József** gyógyszer. Király-u. 12. * Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

Csak 'SICULIA' nével ellátott üvegek valódiak

A Málnási **"SICULIA"** forrás-víz
a sós savanyuvizek királya.

Szklaretegeken átfurt artézi-forrás. A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmait ellen. Korányi, Kety, Nuriásán, Tausk, Riegler tanár urak szakvéleményei a MALNÁSI Siculia forrást a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyuvizének minősítik. — Magyarországi forrást: **Brázay Kálmán** BUDAPEST, József-kört 37.

Kapható minden gyógyszerárban, drogua- és fűszerkereskedésben. TELEFON 50-40.

FARSANG FALUN. — Kötész Károly rajza.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Írta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Egyszerű volt a Bubenik terve, mint a Kolombus tojása. Ebéd előtt, épen még kifutotta, magával vitte Malinkát egy sétat tenni a faluban (ez, úgy mond, hozzátartozik a taktikához), a mit az, mint szenvedélyes etnográfus, szívesen megeselekedett. Egész a kovácsműhelyig mentek és vissza; nagy érdeklődéssel nézegette a parasztházcskák építészeti módját, a kapuk alakját, faragását és festett tulipánjait, a kenderitől s egyéb közönséges háziszerszámok szerkezetét (azt mondják, hogy ez a tudomány ilyen semmisségeken hizik). A jó krapeczi tótoeszkák, kik ritkán látnak idegent falujokban, azon ürügy alatt, hogy a kapezskodó kutyáikat csitítják, kiállnak a kapuk elé, vagy legalább a pitvarajtóba, hasonlóan nem kis kíváncsisággal szemlélnek a kutyák ingerült ugatásának okozóját, a Bubenik társaságában kószáló esinos fiatal urat. Ki lehet, mit akarhat? Meg-megáll, bekémlel az udvarokba. Az bizony nem jó jel és aligha nem az adóval van összefüggésben, mely már úgyis elég nagy, de a hogy a fa nagyobbra nő egy-egy érkező eső után, ez is mindig nagyobbodik, valahányszor ürfele jelenik meg az egyszerű viskók között. Nehányan oda is sompolyognak Bubenikhez s ha szerét tehetik öt négyszem közé kapni, meg is kérdezik sügva, hogy ki legyen az illető s Bubenik ez egyszer nincs nagyon begombolkozva, hanem azért mégis bizonyos fontoskodó, titokzatoságot fitogtató hangon közli:

— Ez bizony egy furcsa mesterségű úr Pestről. Vasfűró mesterember. Ma hozta magával az úr.
— Vasfűró mesterember? Hát mi az?
— Hm. Ez úgy tudja meglekenni a vasat, mint például kendtek a dinnyét vagy a tököt. Egyet-kettőt húz a legerősebb vason a kis szerkezetével, krikz-kraksz, és megvan a nyílás, úgy hogy egy emberi kéz befér rajta (s hamiskán hunyorgatott a szemével). Különös egy mesterség, mondhatom.

— És mitől jó a? — firtatá egyik-másik, a ki szeret a dolgok velejébe látni.
Bubenik vállat vont, szájára tette kezét, jelezve, hogy hallgatni kénytelen, de azért egy kis léket mégis titott a dolgok homályába.

— Az uraknak, tudja, sok tarka macskájuk van s nem jó mindig tudni, mit csinálnak. Hanem hogy mire jó ez a mesterség, azt a magunkféle szegény ember is kitalálhatja. Teszem azt, szépszerivel kivenni valamit olyan helyről, a mit kinyitni lehetetlen...

Ezt így bizalmasan elmondta Bubenik néhány helyütt, a hol megálltak, majd visszakísérte Malinkát a kastélyba, a hol már épen csak öt várták, hogy tállalhasanak. A méltóságos asszonynak még csak néhány órára volt szabad felkelni, déltájban visszafeküdt az ágyba s odarendelte az ebédjét. Csak ketten ültek az asztalnál s Bubenik szolgált fel, miközben megbiztatta a méltóságos urat: «Minden jól megy, minden meg van indítva a gyöngy dolgában»; de az kétkezőn mereszté rá szeméit.

— Nem hiszek a csodákban, Bubenik. Félek, nagy zivatart zudítasz a fejemre és a végén is nem lesz az egészből semmi. Rosz előérzetem van, nagyon ros.

Tényleg hallgatag volt és elmélyedő az ebéd folyamán, alig szólt néhány szót, hirtelen felhőrpinté feketekévéjé és megkérdezte Malinkát, szokott-e ebéd után aludni, mert ő maga mindig alszik egy csöppet, csak épen annyit, hogy a szemét elbolondítja.

— Én sohase alszom ebéd után. Úrnak való az.

— Hát mit szokott csinálni?

— Ha semmi dolgom nincs, hát olvasgatok. Van a kastélyban bibliotheka?

— Nincs.

— De könyvek mégis csak vannak? Majd keresek magamnak valami olvasmányt.

— Nincs itt egy fia se, barátom; hiszen mondtam már önnek, hogy én az állatok tanítványa vagyok.

— Akkor hát kéni fogom azt a tót népdalgyűjteményt, a mit útközben ígért méltóságod. Kopececky arca földerdült.

— Aha! Igen. Persze. Tudom már. A skatulyáját is önnek ígertem. No csak menjen a szobájába, mindjárt beküldöm.

Malinka csakugyan bement a szobájába, a jó ebéd után végigdől nagy lustán a zöld ripsz diványon s bodor füstöt fújt a levegőbe. Két természetes macska már akkor ott vadászgatott az ágy alatt s mereven szegezte mind a kettő a tekintetét egy padlóhasadékra, a honnan valószínűleg a zsákmányt várták, mely oda menekült.

Malinka unalmában a vadászoknak gibiczkedett, a jóllakott ember nagylelkűségével legalább elméletben támogatta a falánk macskák törekvéseit, annyiban, hogy ő is érdeklődéssel, szinte türelmetlenül várta az egér megjelenését. De hol is lehet, hogy nem mer előjönni a kis gyáva! Szegény macskák, mennyit kell settenkedniük egy parányi falatért! Mégis csak jobb főispáni titkárnak lenni.

De alighogy átadta magát a macskákkal való együttérzésnek, midőn kopogás hallatszott az ajtón és a «szabad»-ra benyitott egy körülbelül a negyvenes évek tájékán levő, kerek, piros arcú, tömpe orrú parasztnő.

— Kik keres? — kérde Malinka.

— Azt a fiatal urat, a ki Pestről jött, gondolom, maga az.

— Hát maga ki?

— Én a kis báró dajkája vagyok, — szolt nyájasan, s megnyalazván újait, kaczerkodón igazította még elég üde homlokán a haját. Az is sárga volt, mint az odaváló agyagföld.

— A dajka? — esodálkozott Malinka. — Hát mit akar velem? Nem élek én emberteljen.

— Nincsen nekem tejem, — tiltakozott, kaczerán illegetve magát, — nem én vagyok a szoptatós; az is voltam már valamikor (s itt mélyen felsóhajtott), de most én csak az éneklő dajka vagyok. Én dalolgotok a kis bárónak éjjelenként, mikor már a Mártha megszoportatta.

— No és mit akar velem, jó asszony?

— Leány vagyok még, hála Istennek, — igazítá helyre. — Koleszár Mária hajadon.

— Pedig azt gondoltam volna, tekintve, hogy a mint mondja, már szoptatós dajka is volt...

— Ejh, hát mi van abban? (Szeméit, melyek nem voltak épen rútak, egy kicsit lesütötte.) Hiszen maga se pap, — tette hozzá, — s én se vagyok apéca.

— Jó, jó, — türelmetlenkedett Malinka mind nagyobb-nagyobb bámulatba esve, — de mit akar velem?

— Hiszen én is azt kérdezhetném az ifjú úrtól? — S ránézett hamiskásan, várakozón.

— Én? Semmit.

— Akkor aztán nem értem, miért küldött ide a méltóságos úr?

Aha! Kezdte már érteni Malinka a Kopececky dévaj tréfáját. Ez lesz az a népdalgyűjtemény.

— Igen. Gondolom már. Maga sok nótát tud ugy-e?

— A mi igaz, igaz. Nagy dallos vagyok. Hisz

az a mesterségem. Tudok én minden nótát, a a mi csak van a vidéken. Mert mikor még élt az édes anyám, Isten nyugasztalja, fonó volt a házunkban huszonkét esztendeig, ott minden nóta megfordult.

Malinka érezte, hogy nevetséges helyzetbe hozta a princípális, dühöngött is magában ezért, de már most legokosabb nem mutatni és a tréfa elől igyekezni, de mégis harag nélkül kiskiklani.

— Tudja mit, Koleszár Mária, én nagyon szeretem a falusi dallamokat, épen úgy, mint a madáréneket. De a madár ne a kalitkában énekeljen, az engem nem gyönyörködtet, messziről szeretem hallani, a lombok közül, úgy a dal is csak a mezőről szép. Menjen hát ki kérem a kertbe és danojjon, én majd kinyitom az ablakot és úgy hallgatom.

Koleszár Mária megütközött egy kicsit ezen a furesa kívánságon, de hát az urak esze mind boldogsággal van megbérelve, egyet perdült tehát fiatalosan, mint az orsó.

— A hogy akarja, galambocskám.

Ezzel kiszaladt a szobából s nemsokára fölcsendült a kertben az ablak alatt a különös tót nóta, halk, altató hangon, mint a mezei légy döngése:

Nem ismerek szebb lányt Plevák Ancesuránál,
Nefejejts szeménél, lencsinű hajánál;
Nem rózsátón termett, nem lilomsáson,
Az égből esett le valami nyílson.
Nyilást bedrótozni egy legényt fölírónak,
Engem, Králik Gyurit, engem, engem hának...
Jaj, meghalok anyám!...

Mindez természetesen szépnek, gömbölyűnek esik ki tótul, míg ellenben magyarul csak úgy vasvillával összehánytnak látszik és Koleszár Mária ugyancsak melábusán tudta fűjni a haladókló Králik Gyuri kesergését, onnan aztán átugrott a Janosik betyár nótáira, majd a katonának besorozott legények hetyke, vagy borongós lelki hangulatát tolmácsolta. Ezeket szor, ezek a legbiztosabbak... okvetlenül lecsendesedik tőlük, jele, hogy katona lesz belőle. A tót nép felette változatos dalaiban, nemcsak a szerelmet és a birkalopást énekl meg, nemcsak a falusi drámákat önti balladákba vagy román-czokba, ezer meg ezer apró baját is színes rímekbe fonja. Egy vidám vers (melyet Malinka azonnal le is irt magának) a törvénszékekkel évelődik, hogy t. i. a három fórum háromféle ítéletet hoz a számadó bojtár pörében, felmentőt és elmarasztalót, de mind a hármat «a király nevében».

Ha én király volnék,
Mindég egyet mondanék,
Királynak úgy illik, tralalala;
Össe-vissza én nem beszélnek,
Királynak nem illik, tralalala.

Míg Malinka úr ekképen mulatozék a tót népköltészetben, azalatt Bubenik a maga dolgát végezte. Arra számított, hogy azóta a két főkötő-ör, kiket nem szokott semmiféle hírsokáig elkerülni, meghallotta a vasfűró mesterember megérkezését és éles elmével kitalálta, hogy a kék szoba vasládájából a gyöngyöket akarja kiszedni Kopececky, azért hozta el a fűró-mestert. Azt is kombinálta Bubenik, hogy a melyik asszony előbb hallja meg a riasztó hírt, az rögtön kapja nyakába a kendőjét, napernyőjét és szalad a másikhoz, hogy a közös veszélyben egy kis czikóriás kávécska mellett megállapítsák a csatatervüket. Azért hát ürügyet keresett, hogy a tanácskozákat meglep-hesse. Ellátogatott a kertészlakba a kulcsárnéhoz, elkérni tőle a Sibylla-könyvét (az csak neki volt meg az egész vidéken). Útközben egy álmat

gondolt ki, a mit a Sibylla megfejtsen, leadván róla a lutriba beteendő számokat. De ezekre a hazugságokra nem volt szüksége, mert a kulcsárné már nem volt otthon. Hm, gondolta Bubenik, a két peesérke már együtt ül, nekem se szabad kéni. Ezzel neki kerekedett és a Mus-kutyák pajtája mellett elhaladva, a Prosz-féle tégláégető-kemenczéknel leereszkedett a Vesze-lyin János mélységben fekvő gyümölcsös kertjébe, a honnan már csak egy-két lépés volt a Kopececky kapitányné kicsiny kuriája. Kopececkynének valami különös füve volt a kertjében, annak a gyökereiből, melyek olyan kemények voltak, mint a szegek, szokás volt a beteg állatok fülébe szúrni egy-egy darabkát, a mitől aztán megdagadt a fülük (mivelhogy a rosz vér állítólág mind odagyűlt) és vagy elpusztultak, vagy megéletek, de a fű roppant hírbén állott az egész vidéken és az asszonyság úgy őrizte, mint egy kincset. Idegen falubeliek két garasért kaptak egy-egy gombostűnyi gyökert, a lutheránusok öt garasért, Krapeczen ellenben mind a két vallásfelekezetnek ingyen járt ki a «mindenható» gyökér, a hogy nevezték.

Bubenik tehát azzal a szándékkal kopogtatótt be a tekintetes asszonnyhoz, hogy egy kis gyökert kér, mert az egyik urasági sertés már két nap óta nem eszik.

A két asszonyság csakugyan együtt ült az asztalnál a vizitszobában, kávé s ibrik és párolgó eszések mellett, mind a kettő ros hangulatban volt, a kulcsárné arcát szembetűnő sápadtság vonta be, a kapitányné ajkai pedig idegesen rángatóztak, a mi mindég előfordult, ha valami belső nyugtalanság kínozta. Az urasági komornyik belépése lehetőleg meglepte őket. Különösen a harezias kapitánynén látszott a zavar. Halántéka kivörösödött, szeméi vészjólón meredtek Bubenikra, majd a szobaszögletbe tévedt a tekintete, a hol a czirokseprő szokott állni.

(Folytatása következik.)

SZÜRKE TÖRTÉNET.

Egynehányszor találkoztak csupán
A borús szemű, csöndes szavu lány
S a könyveinek élő, szomorú,
Sápadt, szótlán fiú.

Kezük alig hogy egyszer összeért — — —
Jött egy ur. Hideg, hallgatag, kimért.
S a fiú nem is tudta meg talán
Hogy férjhez ment a lány.

SÓLYOMKŐ.

A VÖRÖS KLASTROM ÉS KORONA-HEGY.

A DUNAJECZ-SZOROS KEZDETE.

A VÖRÖS KLASTROM ÉS A DUNAJECZ-SZOROS. — Bugsch A. amateur fővételje.

Az arrajáró az ablakra
Onkéntelen is föltekint.
De tekintetét keserű-mogorván
Elkapva megy tovább sietve mind.
... Én Istenem, hát nincs egy boldog
Ebbe az egész nagy gomolyba?
Ha volna, az megállna bizonyára
S a szívéből mosolygó boldog párra
Szívéből visszamosolyogna...

II.

Boldogság vándora.

— Kérem, uram — szolt egy úr —
On már sokat bolyongott.
Mondja, hol volt igazán
Csak egy napra is boldog?

Én is olyan tájra vágyom,
Nem lelem a boldogságom'.
PéNZ, idő nem gátol engem
Azt a helyet fölkeresnem
Bárhol a föld kerekén...

— Édes úr, — feleltém én —
Bejárhatja a világot,
Szórhat pénzt garmadával,
Sehol sem lel boldogságot,
Ha — nem viszi magával.

Lampérth Géza.

A VÖRÖS KLASTROM ÉS A DUNAJECZ-SZOROS.

A magyar állam legújabb birtoka.

Azt a szép vidéket, mely a magas Tátrától északkeletre, a lengyel határon Magura vidéke név alatt ismeretes, sajnos, még ma is kevesen ismerik. Pedig a ki egyszer látta, annak szíve fájt, mikor az őszszel bejárta a lapokat az a hír, hogy egy lengyel társaság meg akarja venni a Vörös Klastromot és a körülötte elterülő hegyes, erdős vidéket, a Dunajecz völgyét. De nemsokára rá már közölték a lapok azt is, hogy a magyar kormány vette meg a görögkeleti püspökségtől a Vörös Klastromot és a hozzávaló birtokot, melynek területén a kis Koronahegy-fürdő is fekszik, a legszebb kirándulások kiindulási pontja.

A Vörös Klastrom mint régi műemlék is fölülte érdekes. Karthauzi szerzetesek alapították 1319-ben. Odaépítették az itt még lassan hőmpölygő Dunajecz partjára, a hétfejú Korona-hegygyel szemben. 1439-ben lerombolták a husziták, kik északról a hegyeségeken keresztül nyomultak az országba. — Nagyhársas határában, Axamitha nevű csodás szépségű helyeket rejtő hegyesoport emlékeztet a vezérükre. Gazdát sokszor cserélt a klastrom ezután is, de többnyire jámbor szerzetesek lakták egészen II. József koráig.

UTI KÖNYVEMBŐL.

I.

Egy szálló előtt.

A nagyszálló előtt, a téren,
Sűrű emberraj gomolyog.
A szálló egy virágos ablakában
Nászutazó ifjú pár mosolyog.
Fürtös fejét a kis menyecske
Lágyan hajtvá ura keblére,
Egymás szemébe néznek mindakettlen
S lemosolyognak szinte ünneledten
A feketén hullámozó térre.

Bástyafal s különböző gazdasági épületek közt áll a régi gót stílusú templom a régi zárda maradványaival. A templomban az oltár mögött lévő helyiségben, mely nyilván a szerzetesek oratoriuma volt, a fal mentén régi faragott ima-székek állnak, gazdagon ékesítve érdekes s még tisztán kivehető festményekkel. Az egyikén rózsafa, a másikon halászó barát, — talán épen a kolostor lelkésze vagy halásza végezte ott mindennap ájtatos imáját.

A zárdában egy pár folyosó s terem ép, a többi már pusztítja az idő.

Egy tudós és a természet kedvelő szerzetes emléke fenn is maradt a popriádi Kárpáti muzeumban, hol egy Cyprianus nevű, e kolostorból való barát herbariumát őrzik.

A klostrom előtt hatalmas hársfák adnak ár-

nyékot. fejtől visszaillesztve még többször látjuk a többi hegy fölött áttekinteni, de az egész szoros legvadabb és legimpozánsabb, legszebb pontja mindenesetre a Pienszky patak torkolata, a homlokegyenest égnek meredő, karsú, fent áthajló Solyomkövel (Szokolica.)

Nagyon keskeny itt a szoros, a víz sötét. Keresni kell a pontot, a honnan a hegyesücsöt le lehessen fényképezni.

Változott sebességgel halad a tutaj, hol sziklák felett, fehér-habos, zúgó hullámok közt, melyek a sziklához akarják sodorni, hol sima tükrös vízben oly esendben, hogy szinte tavon képzelhetjük magunkat, mert magas hegyek el-takarják szemünk előtt a víz kanyarulatait. Ilyenkor pihennek a dorongok is, semmi hang sem zavarja a természet csendjét.

aztán... Aztán következnek a nagy gixer. Az *appassionata* belefűl egy váratlan pianissimo-ba. És: finita la commedia. Függeny. Kezdődik az új felvonás... illetve új — vállalkozás.

A Könyves Kálmán próbálkozása azonban mintha megküzdene ezzel az eredendő magyar fogyatkozással. Tudatosan, vagy öntudatlanul, de mindenesetre fölöttébb szellemesen épen a magyar léleknek ebből a hibájából szedi a vasat és kovácsol belőle acélos fegyvert — ugyanennek a hibának a legyőzésére. Ha mi nemcsak házat építenénk, aranyosat és ezírt, afféle művészi vásárcsarnokot, a képek kifüggesztésére, hanem a képek, szobrok javát magunkhoz is váltanánk: bizony nem juthatnánk egykönnyen ahhoz a szerencséhez, hogy legjelesebb piktoraink eladatlan képeiből szinte

BÁL UTÁN.

A BÁL HŐSE.

VÁRAKOZÁS

VAJDA ZSIGMOND FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

nyékot. A monda szerint itt egyszer három király találkozott. Most itt várják az idegent a tót tutajosok, egyszerű fatörzsből kivált csónakkal. Egy pár ilyen csónak összekötve, fenyőgalyakkal diszítve adja a tutajt. Se evező, se lapát, két hosszú doronggal, melyet evezőnek, kormányosnak használnak, bámulatos ügyességgel indulnak neki a Dunajecz szorosnak, hogy annak festői és vadregényes képeiben gyönyörködhesünk. Másfél óráig tart az út, magas sziklafalak, és égnek meredő, a legszebb sugár fenyőkkel borított hegyek közt. Az egész út voltaképpen szakadék, tán évezredek óta vajták a Dunajecz zöld habjai. A magyar oldalon gyalogjáró út kíséri a folyót a szoroson keresztül.

Szépsége méltán versenyez az Alduna híres panorámájával, de vadregényességben túlhaladja. Gyönyörrel szemléljük a Pienn-hegység szikla-fejeit, minden kanyarulatnál szebbnél szebb tájkép tárul elénk. A hatalmas Koronahegy bérc-

Aztán egy kis rét tünik elő a víz mentén, a réten magyar csárda. Pár cigány húzza a nótát: ha a Vörös Klostromtól jön vendég, rázendít a Rákóczi indulóra, ha Szezavnicza felől, akkor a lengyel himnuszra.

Szép a lengyel himnusz, szó sincs róla, de mégis jobb, hogy a Vörös Klostrom és a Dunajecz csodaszép táján tovább is a Rákóczi-induló járja s Magyarország e csodaszép pontja nem került idegen kézre.

VAJDA ZSIGMOND KIÁLLÍTÁSA.

Ezen a mi áldott szittyva földünkön kevés az olyan vállalkozás, a mely ne sippal-dobbal, vakmerő reménységgel kezdődne. Az első zöngéktől a fortissimóig, sőt a furiosóig elegendő egy-két taktus, a fül elsiketül, az agy megkábul a hatalmas hanghullámoktól s egyszer csak

tömeges gyűjtemények kerüljenek a piacra. A baj fölismérésével megszületett a homeopáti-kus gyógyító-mód, s azonfelül, hogy ama képek, a melyek eddig érdemtelenül pütrezselymet árultak, most javarészt gazdára akadnak: újból hitelt nyer a már-már végképen devalválódott szállóigék gárdájából az a legfanyarabb, a mely azzal vigasztal, hogy nincsen rossz, a minek jó oldala is ne volna. Ha annak idején piktorainktól elkapkodják a képeket: ma nincs gyűjteményes kiállítás és még kevésbé gyűjteményes «bevétel» s hiába, többet ér ma egy tűzők, mint tegnap egy veréb.

A Nagymező-utcai kis interieurben gyönyörködni fog, a ki a képek kedvéért megy oda, s ha az illető filozófus: okulni is fog. Én legalább a milieu-elmélet igazolására még nem igen láttam elevebb példát a *Vajda Zsigmond* piktorájánál. A mint a katalógus rövidre fogott bevezetése meséli: Vajda emigráns családból, a «sza-

hadság» után, lenn a Balkánon született. Életének az első fejezete valóságos rapszódia, ide-oda hányódás a félig keleti és majdnem egészen ázsiai régiókban. Azután egy kis hazai kenyér következik. Egy kis Tiszamente, valami a nádasokból. Végezetül neki a Nyugatnak. Előbb München, azután Páris. Majd le, Délnek. Róma, Velence a nagyobb stációk.

Ez a vázlatos életrajz szinte tökéletes szabotossággal fűdi Vajda festői egyéniségét is. Rapszódikus ez is, mint az élete. S róla szólván: az egyéniség nem az eredményt jelenti, hogy tudniillik sikerült volna az ő sajátos belső világának a komplexumát a festő eszközeivel érzékelhetővé tennie, hanem jelenti a módot, a hogyan — jóformán a szitakötő könnyűségével — ide-oda csapong és ad a vázsnain száz-

a «città eterna»-hoz, és nem kevésbé Vajda Zsigmondhoz. Ha nem gyűlölném a magyar piktorával kapcsolatos, jargon-szerű «műkifejezéseket», magam is leírnám ez egyszer azt a hárombetűs és egy szótagos kis szörnycetét, a mivel az efféle portékát nálunk illetni szokás. A *Via Babuino*-n fejlődött ki az a különben egész Itáliában divatos művészet, a mit — úgy hiszem — méltán nevezhetek úgy, hogy *arti per lo straniero*. Művészet az idegenek részére. Sok rom és sok ezinóber. Artisztikum semmi. Megbocsásson Vajda Zsigmond: de az a *Via Appia* ennek a receptnek a módjára született.

A ki nagy és intenzív művészi gyönyörűségben akar részesedni, az a negyedik teremben álljon meg, a «Gondola» előtt. Sugárzó poézis

A konyha-ajtóban táviratot kézbesítettek neki. Nem ijedt meg. Szokva volt, hogy Bácsky, a rokona és a kastély ura, a kinek már huszonöt esztendeje vezette falusi háztartását, minden legkisebb dolog miatt táviratoz neki, mert a szeszélyes ember szerette változtatni a rendelkezéseit.

Bácsky a birtokhoz néhány órányira fekvő nagy vidéki városban lakott, a hol az egész megyében híres ügyvédi irodáját vezette és csak néha-néha rándult ki a birtokára, a mely főként erdőből állott és híres vadászterület volt.

Liza tehát nyugodtan bontotta fel a táviratot, de a felindulása annál nagyobb volt, mikor a következőket olvasta: «Vadászat elmarad, grófnő ma reggel meghalt.»

A grófnő meghalt! Ez a hír, a mely pedig

fogja meg a szívet: ime «Venezia, la bella» csillagkártyos szeptemberi estén.

... A Vajda Zsigmond százhatvanégy képe megérdemelné, hogy egy kis gazdagság kerüljön a révkön a piktor házába. Lehet, hogy így lesz, de az bizonyos, hogy e képek vásárlói az obulusalkért gazdagságot visznek a saját házaikba: egy művészlelkek a megnyilatkozását.

Fráter Aladár.

A GRÓFNŐ MEGHALT...

Elbeszélés.

Irta M. Hrabovszky Julia.

Liza felkötötte a fehér kötényét és a konyha felé indult. Nagyobb vadász-társaságot várt holnaputánra a kastélyba és a torták, hideg ételek elkészítéséhez akart látni a szakácsnővel.

nem volt meglepő, mert a grófnő már nagyon öreg volt és régen betegeskedett, mégis egészen megzavarta Lizát s olyan emlékeket, érzéseket kavart fel a lelkében, a melyeket ő már régen elfelejtettnek, örökre eltemetettnek hitt. Évek óta Liza nem foglalkozott többé önmagával. Elhízott, megöregedett, lemondott mindenről, a mi őt egykoron izgatta, gyötörte, reményekkel kecsgettette... Hiszen már régen elmúltak az idők, a mikor ő még szép volt és fiatal és Bácsky így csitította: «Legyen eszed, Liza, tudod, hogy csak téged szeretlek, de nem házasodhatom, a míg a grófnő él.» Liza tudta, hogy Bácsky sokat, jóformán mindent köszönhet az öreg grófnőnek. Fiatal, egészen vagyontalan kis ügyvéd volt, a mikor a grófnő felkarolta, kisebb ügyekkel megbizta. A grófnő híres csúnya asszony volt egész életében, anyja lehetett volna a fiatal ügyvédnek, de a világ tudni vélte, hogy a szíve fiatal maradt...

SPANYOL TÁNCZOSNŐ.

Szóval Bácsky ügyvédje lett a grófnőnek, egyre tollasodott, gazdagodott, előbb egy házat vett, aztán potom árért az a remek erdő birtokot. Ugyanazon időben érte Lizát az a nagy szerencsétlenség és szegény, hogy az urát becsukták, mert sikkasztott. Minden támasz és kenyér nélkül maradt, rokonai, ismerősei restelkedve fordultak el tőle. Bácsky a házába fogadta; tudta, hogy kitűnőbb házvezetőnőt nem találhat Lizánál. Jól sejtett, mert a mélyen sujtott, szerencsétlen fiatal nő, végtelen hálaival eltelve segítőtje iránt, boldogan, hogy elbujhat a szegényével a világ szeme elől, úgy rendbe hozta az elhanyagolt gazdaságot, hogy rá sem lehetett ismerni.

A munka csak úgy égett ügyes keze alatt, saszeme mindent meglátott, a legkisebb mulasztást sem nézte el. Hajnalban kelt, sokszor késő éjig számolt, rendezett... ha övé lett volna ez a birtok, akkor sem kezelhette volna nagyobb buzgalommal. Pedig nem volt könnyű sora. A tél nyolcz hónapig tartott azon a vidéken. néha hetekig embert sem látott a szolgazemélyzetten kívül, sőt még Bácsky sem jöhetett ki a nagy hófúvások miatt. De Liza azért sohasem panaszkodott, dolgozott, kaporogtatott, igyekezett... ő érte. Mert esoda-e, ha nem sokára a nagy hála, a melyet Bácsky iránt érzett, szerelemmé változott? Ki tudott volna ellentálni annak a szép, hódító férfinak, a ki maga volt a megtestesült erély és akarat, a ki nem ismerve gyöngédséget, elnézést, kiméletet, könyörtelenül keresztül gázolva mindenben, haladt előre a maga útján, sietett kitűzött élet-célja felé, a mit e két szóban foglalt össze: vagyon és hatalom.

Minden eszköz jó volt neki erre, felhasználta a kicsinyeket és gyöngéket, épen úgy, mint az erőseket és hatalmasokat, mert tudta, hogy az életben csak annak lehet sikere, a ki *semmi sem hagy kihaszniatlamit*.

Liza nagy hasznára volt, sokat köszönhet neki. E nő második éneje volt, éjjel-nappal csak arra gondolt, miként gyarapíthatná a Bácsky vagyont; becses, megfizethetetlen segítő társ és a mellett szép és fiatal. Bácsky agyában megvillant futólag a gondolat, hogy nem lenne kárára, ha Lizát egészen magához lánczolná, nőül venné. De Lizának a férje még élt akkor, ő pedig megígérte a grófnőnek, hogy nem házaso-

dik. Ha megszegné ígretét, a grófnő meg-másíthatná a végrendeletét...

Liza férje aztán meghalt a börtönben, de a grófnő élt és Bácsky nem is kívánta a halálát. Minek is venné el Lizát, mikor az nem változtatna a helyzetben, mert Liza, mint hitese feleség sem védhetné meg jobban az ő érdekeit, ő pedig elvesztené a szabadságát. Bent a városban Bácsky most már vígan élte a világát, lavinaként gyarapodó vagyona fényűző életmódot engedett meg neki.

Lizát meg azzal csititgatta: «A grófnő még él...»

És Liza tovább várt türelmesen. Hogy nagy magánya, mely kezdett ránehézni, türethetőbb legyen, magához fogadott egy kis árvát. Ez jó szórakozás volt számára és Bácsky nem ellenzte. A szép kis leánnyal ő maga is örömet eljárt, mikor künn volt a birtokán. Később pedig, mikor a kis leányt intézetbe kellett adni, nagylelkűen megfizette érte a tartásdíjat. Valamit csak kellett tennie Liza kedvéért! E közben multak az évek, megöregedtek mindketten és a grófnő még mindig nem akart meghalni. Liza kezdett beletörődni abba a gondolatba, hogy az az asszony örökké fog élni, ő pedig itt végzi be az életét a magányos kastélyban, a komor fenyőfák, a sűrű erdők között... Mit is keresne most már a világban? Megöregedett, elhízott, elszokott az emberektől...

Kis védenze e közben nagy leánnyá esperedett és újabb gondok kezdték kínozni Lizát. Kihez fogja férjhez adni ezt a szép leányt hozomány nélkül, itt a vadonban, a hol embert sem látnak? A leány büszke volt és nagyra-vágyó; ez a kastély, a nagyúri mód feleségizta a vágyait; az apró-cseprő falusi emberek, a kikkel ő érintkeztek, nem elégítették ki őt. Jól látta Liza, hogy Ilonka szenved, vágyakozik a városba szórakozás, emberek után... De Liza keze kötve volt, ő maga is függött; Bácsky már is sokat áldozott a leányért; mi jogon kérjen tőle többet? Most ime a helyzet megváltozott.

A grófnő meghalt! Az igaz, hogy Lizának kissé későn; de soha sem késő az elmulasztott kipótolni.

Minden korban házasonak az emberek. Mikor fiatalok, szerelemből, később mert támaszra van szükségük. Mi változott meg Bácsky és kö-zötte? Semmi. Csak a fiatalságuk röpött el; csak a bohó, a szenvedélyes szerelem repült tova mellőlük, de a barátságuk, az nem változott. Sőt ő, Liza érzi, hogy még most is, nagyon, de nagyon szereti azt a férfit...

És Liza most felidéli magában a multat,

OSTENDE.

VAJDA ZSIGMOND FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

gondolatban újra átéli a letűnt idöket és szívében a parázs újra éled a hamu alatt...

Remélni kezd... Remél önmaga, de fogadott leánya érdekében! Ha ő Bácskyné lesz, minő fényesen adhatja majd férjhez Ilonkát! És minő elégtétele lesz a világ, a rokonok előtt! Emelt fővel mehet ismét közéjük; azok nem fognak többé szánuakozó, kicsinylő mosolylyal nézni rá. És Liza számíthatni kezdi a korát... Még nem is olyan öreg... alig ötven éves... csak a kövérsége öregíti. Bácsky, az igaz, fiatalabbat mutat, pedig egykorúak. De hát a férfi jobban tartja magát és Bácsky ritka szép férfi volt fiatal korában és még most is nagyon érdekes.

Liza ellágyul, a mult nagyon is élénk színekben elevenedik meg előtte... A szemei megtelnek könnyekkel. Nagyon meg van hatva... kezeiben még mindig a táviratot szorongatja, így találja őt Ilonka. Azonnal észre veszi néni-jén a változást:

— Mi történt, Liza néni? — kérdi érdeklődéssel.

De Liza néni annyira fel van indulva, hogy nem tud szólni. Aztán még korai is lenne ezzel a gyerekekkel a reménysejtel közölni; hiszen Ilonka nem is sejt, minő viszony fűzi őt Bácskyhoz! Azért csak némán nyújtja át a táviratot.

— A grófnő ma reggel meghalt! — olvassa a leány és szép arca egyszerre lángvörös lesz. — Néni — kiáltja diadalmasan — a grófnő meghalt, a bácsi most már házasonhatik!

Liza néni, a kövér, nem fiatal Liza, elpirul zavarában... szegényli magát Ilonka előtt. Ki fecsegett ennek a leánynak? Mit tud ő? És szigorú arecot öltve, feddőleg mondja:

— Mit fecsegsz itt össze-vissza... ki beszélt neked a bácsi házasonjáról?

— Ő maga mondta nekem — felelte sértődötten a leány — hogy nem illenek, hogy lakodalom zaja verje fel a kastélyt, miatt régi barátinóje, egykori pártfogónóje haldoklik... de ha a grófnő meghal... —

— Ha a grófnő meghal? — kérdezte Liza néni visszafogott lélegzettel.

... akkor azonnal nőül vesz — felelte Ilonka — de kért, ne szóljak addig a néniemnek, mert ellenezhetné a házasonagot a korkülömbőség miatt...

— És te... te a felesége akarsz lenni? — kérdezte Liza halothalványan. — Felesége akarsz lenni annak az öreg embernek?

— A bácsi nem öreg — dadogta a leány, megjévedve a néni érdes hangjától — és én... én szeretem őt... már régóta!

POLONYI-ALBUM.

A belvárosi Sas-kör fényes díszalbumot ajánlott fel Polonyi Géza igazságügyminiszternek. Az album nemcsak díszes, hanem izléses kivitelű iparművészeti munka; fődolaja egy stílzalt kapuban mutatja Polonyi arczképét, a kapu nyílásában a fölkelő nap, e fölött pedig sas lebeg, karmai közt zászlóval. Nagyon finom az egésznek színes máncz-munkája: a kivitel a Bachruch-czég műve, míg a tervrajzot Jauernik Nándor, a főváros házi nyomdájának igazgatója készítette.

A DIVAT VÁLTOZÁSAI.

Az emberiség gondolkodása, hangulata és izlése napról-napra változik. A realizmus fejlődésével az ember öntudatlanul is törekszik a világpolgáriasság felé s ma vagy holnap oly szokásokat sajátít el, a melyek még tegnap ismeretlenek voltak előtte. Ezt a gondolat-, hangulat- és izlésváltozást, ezt a szenvedélyes törekvést minden után, a mi új és szokatlan, ezt az utánzását mindennek, a mi idegenszerű, — nevezük divatnak.

A divat nem csupán az öltözködésben, hanem általában az élet minden jelenségében — a legnagyobbban úgy, mint a legparányibban — egyaránt megnyilatkozik. Művészetben, beszédmódban és mindenben folytonosan az új, eredeti formákat keressük és azokat utánozzuk.

A közhasználatban azonban a «divat» szót rendszeren csak az öltözködés módra alkalmazzuk; mert bizonyos, hogy a divat a legintenzívebb módon a ruházatban jelenik meg előttünk. Ez természetes is.

A kortársakban mindenkor túlyomó a közös izlés és jellembeli vonás. Ez a közösség állapítja meg a kor szellemét, s a szerint fejlesztik a divatot és így válik a divat nem az egyesek, hanem a korszakok jellemének kifejezőjévé.

A XVI. században az olasz izlést követte az egész művelt világ. Olaszországból indult ki ekkor minden szép és jó, a melyek könnyen meghódították a lelkes emberiséget, mikor még a levegőt is üdösséggel telítette a nagyszerű renaissance újjaélesztő szelleme. S divatja mutatja, minő gazdag volt ez a korszak minden tekintetben.

Egy századéval később a spanyol nép elhatárolódott a kontinensen és dominál a vizeken. Kétségkívül Spanyolországot bámúlja egész Európa s ekkor öltik szemébe sok minden, a mi megtetszik izlésének. Így lép föl a XVII. században a czeremoniás spanyol divat, a mikor az öltönyök ép oly feszesek, mint az emberek érintkezési módora.

A következő század már a francia glóirenak kedvez. Frankhon rohamosan emelkedik fölfelé, föl egészen Napoleonig. A francia túlraffinált izlés kás térre terjeszti ki a rokkoko körét, a mely kis helyre roppant sokat akar koncentrálni, mintba azt jelképezné, hogy Párisban kell a világ összes ereinek összefutni...

A XIX. és XX. század embere aztán józan intelligenciával vesz példát a flegmatikus angoltól sokat érő szerénységben, nemes egyszerűségben. Az angol formák a férfidivatban napjainkig az egész világon kizárólagos tért hódítottak, s velük lekerült ruházatunkról minden dísz, minden sallang.

Pedig a XIV. század végén és a XV. század elején még épen az angolok ruházata volt az, a mely a pompa és pazarság legmagasabb fokát érte el, úgy hogy 1363-ban az angol parlament hét törvénnyel szabályozta a férfiak viseletét a szolgáktól kezdve egészen a lordokig.

A művelődés a mai napig régen megtanította már a férfiakat arra, hogyan kell minél egyszerűbben, izléssel öltözködni, meg ugyanilyen arányban a nők öltözete emelkedett pompában, díszítésben, drágaságban.

Míg a férfivilág élénk izgalommal figyelte a divatirányító walesi herceg — ma VII. Edvárd angol király — minden lépését, minden mozdulatát, addig a nők, a kikben inkább a külsőségek iránt való fogékonyág tökéletesedett, a francziás izlésnek hódoltak meg, a mely arra törekszik, hogy az emberi test alakját minél jobban kiemelje.

Károlyi Gyula.

A SAS-KÖR ÁLTAL POLONYI GÉZÁNAK ÁTADOTT ALBUM FÜDÖLAPJA.

RÓMAI-KORI TÉGLAGYÁR ÉS FAZEKAS-MŰHELY AQUINCUMBAN.

Már rég nem jártak az Aquincumban évek óta folyó ásások oly fényes eredménnyel, mint az elmúlt évben. A tavasszal a rendszeres ásások területén egy eléggé jó karban levő, hat méter hosszú s ugyanolyan széles nagy színes padlómozaik került elő. A mozaik-padló vonalaz ékítményekkel és maszkokkal van díszítve s majdnem teljesen maradt fenn, de nem lehetett ott hagyni, a hol találták, mert nem volt elég szilárd az alapja. Ki kellett emelni s tavasszal külön védő-bödét építenek számára.

Különbön a muzeum körül évek óta nem igen folynak ásások, a főúti Aquincum topografiai földrajzra fordítja dr. Kusznicsky Bálint, az ásások vezetője. Első sorban azt igyekszik pontosan megállapítani, mekkora kiterjedésű volt Aquincum városa, merre vittek utvonala, hol voltak a temetők stb. Ebből a szempontból Ó-Buda egész területe bele van vonva a kutatásba s sorban egymás után feltárják mindazokat a pontokat, a melyek valamelyes támaszpontot nyújtanak arra, hogy érdekes leletekre lehet feltárásukkal bukkanni.

A mult őszszel az esztergomi vasúti hid alatt a Dunaparton emelkedő domb felkutatására került a sor. A terület magántulajdon, melyet e célra ki kellett bérelni. A fölvetés az volt, hogy ott egy a *himes*-nek, a római birodalom határának vonalába eső erődítmény állhatott. Az ásások aztán meglepő eredményre vezetett: kiderült, hogy az egész domb homokból áll s egyik kemence a másik után került elő belőle az ásó nyomán, összesen 4 téglá és edénygető kemence. Nevezetes az, hogy ezek a kemencék ott a Dunaparton voltak felállítva. Manapság inkább dombok oldalán építenek ilyeneket, ott, a honnan az agyagot kapják. Ennek magyarázata az, hogy manapság nem tulajdonítanak oly nagy fontosságot az agyag gondos iszapolásának, a római téglát s egyéb agyag-tárgyakat pedig épen ez teszi kiválókká. Ezért mentek kemencéikkel a vízpartra s inkább az agyagot hozták messzebbre.

A kemencék maguk nem sokban térnek el a mostani kör-kemencéktől. Legépebben a nagy téglágető kemence maradt fenn. Az épület az aljától számítva három méter magasságig maradt meg. A négyzet alakú, 7,5—8 méter széles, 1,60 cm. vastag falú építmény alsó felét a fűthető rész (hypocaustum) foglalta el. Középen egy széles csatorna megy, melyet kívülről fűtöttek. E csatornából két-aldalt részsütősnél fölmenő, keskeny lángvezető csatornák ágaztak szét a padozat magasságig. A padozat átlukasztott vastag téglákból állott, kerek lyukain át jutott a meleg a kemence felső részébe, a hova a nyers téglát berakták. Itt az oldalfalakba vágott s a szabadba kivevő lyukak szolgálták a szellőzés céljára.

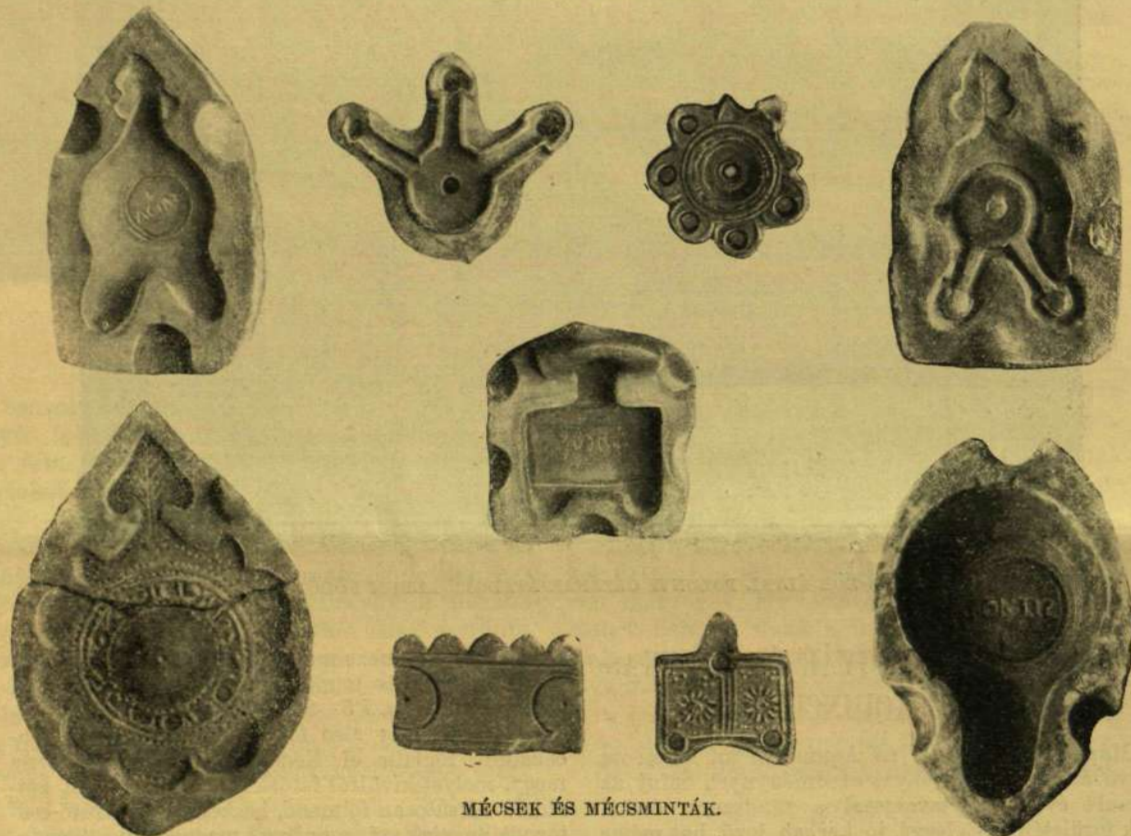
A kemencének csak a padozata dől be; egész sereg sorban egymásra rakott téglá volt rajta még most is felismerhető. E téglák beszállítására az egyik falban ajtónyílást hagytak, melyet aztán az égetéskor ismét eltörölnéltek. Érdekes, hogy az egész építmény nyers vályogtéglából készült, mivel arra számítottak, hogy a tüzelés majd kiégeti a vályogot. Csak hogy ez nem történt meg teljesen, a kívül levő vályogtéglák már nem kaptak elegendő meleget, ezek nyersen maradtak.

A másik három kemence kisebb ennél s legalább egyikükről egész bizonyosan meg lehet állapítani, hogy edények égetésére szolgált. A három kemence egyikét bemutatjuk képeink között; a képen is felismerhetők a két oldalt szerteágazó lángvezető csatornák, egy helyt még az ívbolt is megvan. Ezek az ívboltokon feküdt a kemence padozata, a mely az egész felépítménnyel együtt az évszázadok folyamán elpusztult.

Ezeket a leleteket különösen az teszi érdekessé, hogy az egyik kis kemence mellett egész halom edények, mécsék és egyéb terrakotta-tárgyak készítéséhez szükséges mintát találtak, nemkülönbön kész darabokat is. Ezek kétségtelemé teszik, hogy igen sok olyan edényt, melyekről eddig azt hittük, hogy Itáliából szállították ide, itt, helyben készítették. Ilyenek a római asztali készlethez tartozó u. n. *terra sigillata*-tálak, melyek a mi mai porcellán-edényünket helyettesítették. Ilyen tálmintát 11-et egészen ép állapotban találtak a rajtuk kívül négy virágcserep-alakú edényhez szolgáló mintát. Belső oldalukon valamennyi különféle diszítványt mutat, — ezek a homorú diszítványok a kész edényen

EDÉNYÉGETŐ KEMENCZE.

MÉCSEK ÉS MÉCSMINTÁK.

természetesen domboriak s többnyire növényi, állati formákat, vadász-jeleneteket stb. mutatnak.

Készítettek Aquincumban mécsket is, — a mécs-készítést az új leleten lépésről-lépésre végig kísérhetjük. Nemesak homorú mécsminták maradtak meg, — külön a mécs alja és külön a felső része — hanem tömör mécsminták is, a melyeknek benyomkodásával állították elő a homorú mintákat. Az egyik mécsminta felekén a *Fortis* bélyeg áll; két más minta kétféle mécs előállításához való; megvan egy négyszög alakú mécs alsó része s egy különösen díszes fődélű mécs mintájának a felső része. A kész mécs közt van 3 és 2 lángrú, a legdíszesebbik 5 lángrú. Ezeket mutatjuk be képünkön, rajtuk kívül még egész sereg került elő, körülbelül 30 edény- és 20 mécsminta.

Ezek a mindennapi használatra szánt edények mintáin kívül még ritkább agyagbárgyok készítésével is foglalkoztak az aquincumi fazekasok. Fennmaradt többek közt egy ép s néhány darabokra tört korongminta, melyről azt szokták tartani, hogy bábsütő-minták voltak. Az épen maradt minta győztes harczost ábrázol, a ki kétkerekű kocsin egy triumfális kapun vonul be; két lovát római katona vezeti, őt magát Viktória koszorúzza meg, a kocsit mögött legyőzött barbár harczos, legalul pedig római fegyverek láthatók. Egy másik eszaka korong domború ábrázolást mutat: két római császár (az egyik *Lucius Verus*) egymással kezét fog, hátuk mögött Victoriák koszorút nyújtanak feléjük.

A lelet legszebb darabja egy lovas alak. Olyasforma, mint a mai mézeskalácsos-lovasok, t. i. csak egyik oldalán van kidolgozva, a másik oldala sima, lapos. Az ilyet is mintákból préselték, de hozzá való minta nem volt a lelet közt. A szobrocska vágató lovon ülő görög harczost ábrázol, a ki fölemelt

TÉGLAÉGETŐ KEMENCZE.

RÓMAI-KORI TÉGLAGYÁR ÉS FAZEKAS-MŰHELY AQUINCUMBAN.

balkezében lándzsát tart dőfésre készen. Figyelemre méltó a lószerszám s a lovas felszerelésének pontos kidolgozása. Lótakarón ül, lábán görög lábvert, dereka körül széles öv, hátán szabadon lebegő köpeny. A feje, sajnos, le van törve. Az egész alak nyilvánvalóan klasszikus mintákra vezethető vissza; itt égették, de valószínűleg Itáliából készen kapott minta után.

Ez a nevezetes lelet arra vall, hogy Aquincumban virágzó agyagipar volt. Magyarországon még ennyi agyagipari dolgot így együtt nem találtak, külföldön se igen. Az egyes tárgyak értékre és számra jelentékeny szaporodásról szólnak az aquincumi múzeumnak s külön új nagy szekrényben fogják őket elhelyezni. A kemenczékét, sajnos, újra be kellett temetni, mert magántulajdonban levő területen vannak.

DOMBORMŰVES AGYAGKORONG MINTÁJA.

GÖRÖG LOVAS AGYAGSZOBROCSKÁJA.

A HÉTRŐL.

A *harmadik egyetem*. Homérosz szülőhelyének dicsőségeért hét város versengett, a mesebeli király lányának tizenkét levente volt hajlandó sikra szállani a kezéért; de se Homérosz bölcsőjét, se a mesebeli hercegnőt nem kívánta annyi pályázó, a hány magyar város a születendő harmadik egyetemért udvarol, argumentál és viaskodik. Ilyen körülmények között nagyon megeshetik, hogy a harmadik egyetemből nem lesz egyetem, mert Bölcs Salamonnak is minden bölcseségére szüksége volt, csak hogy két anya között is megtalálja az igazit. Most meg nem is két anya erősködik a jussa mellett, hanem legalább is tizenkettő. A Bölcs Salamonok egész kongresszusára lenne tehát szükség, hogy a nagy kérdés megoldható legyen. Ennyi sok Bölcs Salamont pedig honnan vegyünk ebben a szűkös világban? De ha a sok baba között csakugyan el találja is veszni a még meg se született gyerek, ez a viaskodás

A *császár paplana*. A császár paplana bizonyára igen finom paplan: a császár paplanát emlegetvén azonban ezuttal egy — jelképes paplanról beszélünk. Arról, a melyről a közmondás azt tartja, hogy az ember ne nyújtózkodjék tovább, mint a meddig a paplana ér. Erről a paplanról az ötletes német császár mondott a minapában igen érdekes, érdemes és megszívlelni való dolgokat. Az ő katonáinak mondta abból az alkalomból, hogy a tiszt urak egy lakomán vendégül üdvözölhették és ünnepelethették az ő legfőbb hadurukat. A lakoma természetesen pazar volt, a szakácsművészet remekei árasztották el az asztalt és a vizes poharakban is pezsgő gyöngyözött. A német császár azonban nem lett jó kedve a dús és finom lakomától, sőt az arza elkomorodott, a homloka ránczokba gyűrődött. És nem is titkolta el a neheztelese okát. Fölkelt és igen komoly hangú felkészítőben arra figyelmeztette a tiszt urakat, hogy a császár kabátját ne téveszszék össze a császár paplanával. Azért mert

engedné, sokan viselik a császár — kabátját azok között is, a kiknek nem az uniformis a gunyjuk. Ennek a hajlandóságnak gondban, becsületben sőt emberéletben is rengeteg áldozattal adózik a társadalom; ezért üdvöz lenne, ha a német császár szavát meghallanák többen is, mint a kikhez intézte.

A *hölgykarzat*. Arra a hírre, hogy Miss Allan Maud, az amerikai tánczosnő elment az oroszlan-ketreczbe, Cleo de Merode kisasszony, a francia tánczosnő menten megérezte, hogy neki is — el kell mennie valahová. Ha az olyat cselekedett, a miről megemlékeztek az újságok, ő se maradhatott tétlenül a nyilvánosság számára. Az oroszlan-ketreczbe már nem mehetett — az oroszlanok béketűrését se ajánlatos a végsőkig feszíteni — Cleo de Merode tehát más szerep után nézett. Elment tehát oda, a hol szintén vannak oroszlanok, tigrisek és párduczok, olyanok, a melyek minisztereket esznek meg: el látogatott a képviselőházba. Miniszter - evést

ÉJJELEI ZENE. — Kacsiány Ödön rajza.

nem marad eredménytelen. Kedves és értékes tanulságok maradnak meg belőle. Először is új és nemesebb tartalmat nyer az a sokszor fölcattanó mondás, hogy: *mi kell a magyaroknak?* Eddig erre a kérdésre sok minden tréfás szó volt a válasz. Most megkaptuk rá a komoly feleletet. Egyetem kell a magyarnak. Ez az egyik eredmény. A másik eredmény pedig ott van a szónokok argumentumaiban, a melyekkel a maguk álláspontja — sokszor a maguk *kerülete* — mellett érveltek. Elolvassván ezeket a fejtegetéseket, örvendő lélekkel kell meggyőződünk róla, hogy csakugyan egész sereg város van Magyarországon minden föltétellel teljesen felszerelt és méltó arra, hogy kulturális központ legyen, érdemes otthona egy egyetemnek. A mostani viszonyok között ez is kalamitás, valóságos *embarrás des richesses*, megtorlódása a gazdagságnak, de ez egy igen dicséretes és örvendetes kalamitás, sokkal kellemebb, mint ha azon kellene mulnia a harmadik egyetem föllállításának, hogy egy olyan hely se lenne, a mely megérdemelné. De mert épen megfordítva áll a dolog, az ember igazán azt se tudja, hogy mit mondjon. Azt-e, hogy: *sajnos!* vagy azt-e, hogy: *hála Istennek!*

a császár kabátját viselik, ne érezzék köteleseknek, hogy akkora luxust is fejtsenek ki, mintha császárok lennének. Mert a luxus, a reprezentálás, a rangos élet sokba kerül. A császár bátran nyújtózkodhatik, mert neki telik a — paplanából. A katonának azonban ninesen civilizáltja, csak fizetése. Ez pedig nem a legnagyobb paplanok közül való. Fácán peccenyére meg francia pengőre nem igen telik belőle. De a császár kijelentette, hogy az ő kabátja nem is követeli a fácánpeccenyével meg a francia pengővel való élest attól, a ki viseli. Sőt ellenkezőleg: azt követeli tőle, hogy úgy éljen, a hogy ez a módjának, a fizetésének megfelelően. Különben okvetlenül a bajok, gondok nyugós forgatagába kerül, már pedig a katonának a harc ugyan a hivatása: de az ellenséggel kell viaskodnia, nem pedig — a hitelezőkkel. Az ilyen viadalokban egy katona se szerzett még soha sem vitézségi érdmet vagy bármiféle medáliát. A német császár okos szavát a német tisztkehez intézte, de az okos szónak az a természete, hogy mindenkinek érdemes megszívlelni, annak is, a ki nem német és nem katona. A hiuságnak, a költelező kedvnek, annak a hamis köteletségérzetnek, hogy mutatóssággal kell élni, mint a hogy a módjuk meg-

ugyan nem látott, őt magát se ették meg a tigrisek — lehet, hogy az apertusban van a hiba, lehet, hogy a peccenyében — de azért a vállalkozása nem maradt eredménytelen. Sőt olyan eredménye is lett, a mely nem volt előre látható. Nemesak az újságírók vették észre, hanem észre vette Justh Gyula is, a t. Ház szigorú előnöke. Észrevette és olyan tanulságát vont a megfigyelésének, a mely nem volt örvendetes. Rájött, hogy a képviselő urak ninesenek annyira elmerülve törvényhozói nagy munkájuk izgalmaiba, hogy egy selyemszoknya suhogása föl ne rázná őket az elmélyedésükből. A törvényhozó urak határozottan nagyobb figyelemmel gukkurozták Cleo de Merode-ot, mint a milyen figyelemmel hallgatták az öreg Artim Mihályt. Igaz, hogy Artim Mihály nem nagy szónok, de Cleo de Merode se nagy szónok. Igaz, hogy Artim Mihály már öreg ember, de Cleo de Merode se nagyon fiatal. És nines kizárva, hogy ha a képviselő urak olyan nagy buzgalommal figyelik az Artim szónokokat, mint a Cleo de Merode alakját, abban is fődöznek fel valami érdekset. A képviselőház érdemes elnökének bizonyára ez a felfogása, mert kijelentette, hogy a törvényhozó munka érdekessége mellett nem fogja tűrni semmi más érdekesség konkuren-

eziját. És főként nem — a hölgykarzatot. Az angol képviselőház női karzata előtt tudvaleg rostély húzódik el. Közel négy száz esztendője ostromlóják már ezt a rostélyt a szabadság nevében, a rácson túl; de a rostély megvan ma is és mögüle lehet ugyan látni, de mögéje nem. A világot se kívánjuk, hogy nálunk is felállítsák, — hisz akkor talán még kevesebb képviselő járna el az ülésekre, mint most — de a törvényhozó urak azért nagyon bölcsen teszik, ha néha elfeledkeznek róla, hogy a hölgykarzat előtt a mi parlamentünkben — nincsen rostély. Igaz, hogy az ideális politikusknak magasabb szempontokat kell keresnie a tekintetével, de ez a magasság — nem a karzat. Még akkor se, ha ez a karzat — hölgykarzat.

*

Az oroslánketrecben. Az oroslánketrecben való vizitálás már régen nem tartozik a szenzációs szenzációk közé. Meglehetősen elköpatták, mert nagyon is sűrűn akadt rá vállalkozó. Emlékszünk egy riporterre, a ki bement az oroslánketrecbe és ott írta meg az izgalmas kirándulásról szóló tudósítást. Következett egy szabó, a ki az oroslánketrecben varrt föl egy mellényre öt gombot. Azután egy borbély, a ki megbereváltkózott és egy tenorista, a ki elénekelt a «Donna e mobile...»-t az oroslánketrecben. Egyiknek se lett semmi baja, se a riporternak, se a szabónak, se a borbélynak. Sőt még a tenoristának sem, pedig ez olyan hamisan énekelt, hogy ha zenekritikusok lettek volna a ketrecben, okvetlenül széttépték volna a ketrecben, azonban nem bántották. Csak fájdalommalan hőrögtek. A miből az is kiderül, hogy az oroslánok nem oly veszedelmesek és nem oly kegyetlenek, mint a kritikusok. Ilyen körülmények között teljes okkal meglepette az embereket, hogy Miss Maud Allan, a szenzációs táncosnő ehhez a nagyon is elkoptatott fogáshoz folyamodott, mikor témát kívánt adni a vele való foglalkozásnak. Határozottan primitív ötlet, de el kell ismerni, hogy — épen Miss Allanról lévén szó — nem stilszerűtlen. Az ő művészete, legalább a külső megjelenésében, úgy is a régi, az ő állapotához való visszatérést képviseli. Azt a kort, a mikor még — a ruha se volt föltalálva. Harmonikus tehát, ha ötletekért is a multhoz folyamodik. A vállalkozása naivitásához tartozik, hogy az oroslánketrecben táncolván, egészen kisdéd, kölyök oroslánok előtt táncolt. Ez azt bizonyítja, hogy Miss Allan szereti a szenzációt, de óvatossá is. Sőt a körülményekhez képest túlságosan is óvatossá. Ő egész bátran táncolhatott volna felnőtt oroslánok előtt is. Mert az oroslán tudvaleg — húsevő állat. Már pedig, ezt meggondolván, a légiésen sovány művésznőnek, igazán nem volt mit féltennie az oroslánok étvágyától.

TATÁRRABSÁG.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Írta PEKÁR GYULA.

II.

A Fejedelem jön vadászatról.

A Fejedelemsasszony tovább ment volna a sáfárház felé, de édesanyja, Zakrzeska Anna, ép akkor érkezett oda leánya reggeli udvar-

lására. Halk zavár, testes lengyel asszony volt özvegy Báthoryné; még most se tudott jól magyarul s örökös gyászruhájában örökké titkolódni látszott. A keményrostájú görögnyi prédikátor, Thamásfalvy uram jött vele, kinek különös parancsolata volt a fejedelemtől arra, hogy reggelint istenesen «vastagítsa» hitében a soha egészen meg nem térő Báthory Zsófiát. Mély reverencia után máris orációra nyitotta öblös száját, de aztán mégis várt, míg a nagyanya kedvére összelelte a toporzékoló Ferkót.

— Wnuk moj bedzie kiedys dzielnym ksiencem! — kiáltotta Báthoryné, — derék fejedelem lesz az unokámból, ugy-e?

— Isten akaratjából igen, — felelt mély basszusban a prédikátor, imádkozásra hajló kezeit dörszölve, — hiszen fejedelem már is, megkapta Sztambulból az athnámét, botot, süveget, kaftánt! Majd belenő a világörb szultán kaftánjába s hozzáérődik az aranybuzogányhoz, szépen emberkorra nevelődik! És hát — tette hozzá nyári tanítványához fordulva, — hogy is fogják akkor hívni nagyságodat?

A tizenegy esztendő Ferkó úgy vágta ki, mintha exámenen lett volna:

— Első Rákóczy Ferencnek!

— Adná Isten, — tört ki Báthory Zsófia aggodalmas gyöngésséggel nézve a fiát, — jaj, de mikor én nem tudok hinni abban, a mi lesz!

Thamásfalvy uram megecsöválta fejét.

— Hiszen ha csak eloszlatnánk nagyságodnak méltóságos aggodalmait! Mert ok nélkül való ám ez a siralom. Lesz I. Rákóczy Ferenc, sőt — tette hozzá biztatóan, kedélyesen, — Isten segédelmével lesz még II. Rákóczy Ferenc is a magyarok dicsőségére, úgy bizony! Kívánom, érje meg nagyságod jó egészséggel...

A Fejedelemsasszony szívéhez kapta a kis Ferkót s oly hévvel ölelte magához, hogy a könnye is kicsordult belé:

— Második Rákóczy Ferenc!... Szerelmes fiam te, hogy hangzik ez, milyen szépen!

Hiszen csak tudna a te anyád hinni a jövődben; ám, míg mások csak a multat, én már előre is a jövődet gyászolom. Én mindenhatóm, — tette hozzá, felnézve az égre, — légy velünk!

Nagyon szívből jött a szó és meg is feledkezett magáról: katolikus módra keresztet vetett magára.

— Vigyázz! — sügta lengyelül az anyja.

A prédikátor észrevette a Fejedelemsasszony ez önkénytelen mozdulatát, de hát a hiba csak kapóra jött neki, mert legalább végre megkezdhetette hitben vastagító orációját. Énekítő szóval, bőven hintette beszédjét:

— Mind ez az aggodalom, mind ez a jövőben való hitelenség csak onnan ered, hogy nagyságod méltóságos lelkének nincs nyugta, mert még mindig nem tért meg egészen a Rákóczyak igaz protestáns religiójának. Itt a baj, erre törekednék nagyságod...

Báthory Zsófiából kitört a fojtott indulat:

— Ugyan, hát mit akarnak még kegyelmeitek? Elhagytam hitemet... Többet nem tehetek! Van gyökere még a gyökérnek is és az nyúlik legmélyebbre: szívből hogy tépjem ki? Megtartom az uram bűjtjét, de hadd tartsam meg a régi magamét is...

Thamásfalvy uram feddőleg emelte fel nehéz kezét:

— Hát ez nem jól van így. Esedezem, alázza meg magát nagyságod szavam hallgatására. És én imhol ezt mondom: Két görögdinnye nem fér el egy hónalj alatt, nem lehet catholica és reformata religiót egy gyékényen árulni! Ne hallgasson nagyságod pápas tanácsosaira...

A prédikátor ekkor kissé Báthorynéra sandított. Zakrzeska Anna ott állt a leánya háta mögött és piciny olvasóját szorongatta.

— Lépes beszédeivel el ne tántorítson! — sügta lengyelül.

Thamásfalvy uram folytatta:

— Inkább hallgasson nagyságod miránk, kik felett az igaz Isten áll strázsát s kik nem hamisan tálaljuk az ő szent igéjét. És hallgasson nagyságod amaz igaz protestáns tudományra, melynek harangját Keckermannus, Timplerus és a boldogult Bisterfeldius húzták az elmék megvilágosítására. Hogy az igaz Isten legteljese nagyságodat szent igével. Támadjon az igaz Jézus nagyságod mellett, és mint szarvas a híves patakra, úgy vágyják nagyságod szent Annak megismerésére! A fejedelem ő nagysága — tette hozzá jelentősen, — felette kívánja...

Anyja lopva olvasójával fonta át a Báthory Zsófia újjait. És csak sügta neki rendületlenül: — Azért csak tarts ki az igaz hit mellett...

A Fejedelemsasszony gyötrődve hajtotta le a fejét. A prédikátor látta ezt és diligenter ütötte a vasat:

— Térjen meg nagyságod szívből és egészen, s akkor majd meglátja, vége lesz kételynek, aggodalomnak. Én a jövőben való bizodalmat, gyermekében való hitet: a lélek békéjét ígérem nagyságodnak, ha igazán megtér minékünk. Ígérem nagyságodnak, ígérem!

Báthory Zsófia nehezen küzdött kételyeivel. Végre kissé hirtelenül szakította ki kezét az anyja rábogozott olvasójából s ismét szenvedélyesen ölelte magához Ferkót:

— Hiszen megtennék már én mindent... a fiamért!

— Anyám, — szólt a fiúcska, — vérzik az édes anyám ujja...

— Lásd, Isten büntet, — sziszegte a babonás lengyel asszony, — a mért el akarsz szakadni tőle!

— Vérzik, — mormogta a fejedelemsasszony, — szívem vére az, fiam, de hisz minden véremet, még a lelkem üdvösségét is odaadnám én te érted...

— Azt nem adhatod oda! — sügta az anyja.

— Csak már rémes balsejtelmimtől szabadulhatnék!

— Meg fog szabadulni nagyságod, — biztatta a prédikátor, — az igaz megtérés által a hályog le fog hullani szeméről s többé nem gyászos feketében, hanem a való boldog napfényében fogja meglátni ezt az erdélyi Tündérországot!

— De mikor oly gyors keréken forog e világ tündérsége, — töprengött Báthory Zsófia, — járnak a rémek, járnak a kísértetek fényes nappal is, de csak az látja őket, a kit illet. És én érzem, látom őket, — tette hozzá, meredten bámulva maga elé, — vér, pusztulás, borzalom, világfelfordulás!...

— Nincs rém, nincs kísértet! — emelte szavát Thamásfalvy uram, — a mi protestáns hitünk diadala biztos fundamentumot vetett Erdély Tündérorságának. Nézzen csak körül nagyságod e boldog hazában, hiszen nagyságod méltóságos személyét kivéve örömmel elégedett e földön mindenki. Imhol köröskörül vérről boronálva a világ, csak nálunk gyarapszik a jólét, nő a vagyon és gazdagság; a mi nagyságos fejedelmünk Európa legdúsabb fejedelme! Van istenálás... Öreg György urunk tiz milliom ára aranykincset tett félre a lábába, s özvegy Fejedelemsasszonyunk, Zsuzsanna ő nagysága, most is félmilliomot takarít évente a pataki várba...

Báthory Zsófia hitetlenül rázta a fejét:

— A mi van, csak arra való, hogy elveszsen!

— Nem fog elveszni, — szavalt tovább a prédikátor, — köröskörül im láború dül mindenfelé, de ide mihozánk nem hat el a vihar, ép mert az igaz Isten áll strázsát mifelettünk. Megalázzák a moldvai és havaseli vajdák, béke a császárral, törökkel, — Erdély a béke ígéret-földje! Tündérorság... Örüljön nagyságod nek!

Vitázva ott álltak már a tó partjánál. S mi alatt a kis Ferkó a hatyattól hívogatta, a távolból derűs zengéssel hatott el hozzájuk a Bül-Bül-űzö kisasszonyok dala:

«Csak felénk szép világ,
Nálunk van vigasság,
Erdélyország,
Tündérorság,
Dinom-dánom haj!...»

Özvegy Báthoryné végre felvetette a fejét. És indulatosan tört ki:

— Dölyfös religió az a kegyelmeteké és elvakult, azért nem látja a veszedelmet. Én jobban félem az Istent és látom és kérdelem: ha Erdély a béke ígéretföldje, mért nem tud akkor az én nagyságom vóm uram békén maradni? Mert nem tud nyugton lenni, érzem, készül valami, érzem, emlékezetes leszen még ez a mostan lepergő 1656-ik esztendő! Egymást éri a sok tanács meg követség a várban, naponta érkeznek lengyelből, Moldvából, svédől, németől... Hisz ma is jött valaki a szultántól, a tatártól, meg a kozáktól, ott állanak a követek a kastély udvarán, várják György uram jöttét! Meg hát minek öntetné az a sok új ágyút, minek rendelné azt a sok aranyos új kopját, tigris- és párduezbört? Tuezatszám iratja az új selyem lobogókat — miért? Mert a krakkói korona kell neki, mert istentelen hadra készül az én lengyel hazám ellen! És még hozzá az eretnek svédell akar frigyvet szerezni megrottusokra...

A prédikátor tisztellett szólt közbe:

— Ha teszi, tudja mért teszi, — II. Rákóczy György a protestánsok legelső fejedelme, hivatás vár reá!

Zakrzeska Anna összecsapta két kezét:

— Oh, elvakult emberi balgaság! Mert annyira elvakult az én vóm uram, annyira bízik diadalában, hogy — tudom — már előre is megrendelte magának a lengyel koronázási dísz! Igenis, liliosom arany koronát és arany Bolezló-kardot csináltatott magának; jogart, gyűrűt, palástot, aranyalmát, dalmatikát rendelt. És azt is tudom, hogy öreg pántos ládákban mind e kincsek ma meg is érkeztek.

Thamásfalvy uram istenes örömmel hódolt:

— Királynénak fogjuk tisztelni a Nagyságod leányát!

— Csak penitenciás csuha ne legyen a palástom! — sohajtotta Báthory Zsófia.

E percében azonban szólt a kis mozsár a Harscsafark-Bástyán s a várbeli darabontok sokszoros trombitaszóval jelezték a vadászatról térő Fejedelem jöttét. Mozgalom érzett mindenfelől, — ők is sietve indultak vissza a kastély iránt. A kis Ferkó vigan szaladt elől apja fogadtatására... Mögöttük seregestől csatlakoztak a fülemile-hajszoló kisasszonyok; pirosak voltak mind, de legveresebb mégis a hátul loholó Warkochy Gábor. Persze ő szaladt legtöbbet a szökött madár után! Ferkó harsányan kérdezte tőlük:

— No hát, megvan-e már a Bül-Bül madár?

— Még nincs, — szólt barátai közül Margit, búsan sütte le a szemét.

A Fejedelemsasszonynak nem volt jókedve:

— A mit mondtam, azt megmondtam! Pár pillanat múlva már várakozó, palotás

sorban állt az egész fejedelmi udvar a kastély belső négyszögében. Hátul színes díszszel sorakoztak a várbeli virasztók, a vörös és kék darabontok, meg a fejedelmi dragonyok; jobbfelől a homperek, tárnokok, kamarások, udvarbírák és bejárók álltak rendet, balfelől pedig a főcselédek, sáfárok, lóvász- és madarász-mesterek, sor végén a czifra udvari bolonddal. Középen a Fejedelemsasszony helyezkedett el, mellette fia, anyja s a prédikátor, körülötte a Fraj-ok, Vénasszonyok, udvarlóleányok és persze a követvendégek. Kisérőikkel együtt ázsiai pompában jelentek meg ezek. Emeletes asztalkán süveg s földig érő selyem talár volt a büszke tatáron. Szerim Mirzán; viszont öklömmi pitykés palástban álltak ott a kozákok, a harscsabajuszú Hrusza meg Kowalewski. De azért legdélcegebbnek tetszett a jövevények közt mégis a fejedelem sztambuli kapitánya, ki fontos hírel ugyancsak ma jött meg a nagyvezértől.

Hosszú sárga kaftánjában töröknek nézte mindenki, pedig magyar volt, egy párdueztelentű végvári kapitány, borosjenei Tisza István. Főembere tanács úr egy se jelent meg, hisz a ki volt, mind oda volt a Fejedellemmel vadászni. No de jöttek is már...

Nőtt a robaj, — egyszerre aztán csengve-bongva ugratott be kíséretével a Fejedelem az udvarra. Vércseszürke paripa toporzékoló II. Rákóczy György alatt s ő maga — fejedelmi előjogához képest — királyszin vörösben ült rajta. Tömött szakállú, harminczöt éves férfi volt ő Nagysága; sötét tekintetű, bizalmatlan arcz, melynek komorságát azonban a szilaj elszánt-ság tette daliásan vonzóvá. Góg és makaesség keményítették vonásait, de szemében kalandos tűz lángolt, maga volt a testet vett vakmerőség. Féltek és szerettek egyszerre. Türelmetlenül intett odafutó inasainak és kengyeltartóknak, Keddi Péter a tersényi puskát kapta el, Bojtos Imre a véres keztyűt, Innepes Ferenc pedig ijedten ugrott oda a kengyele mellé. Ezalatt a többiek is előbbre ügettek. Egymás után szálltak le a lóról: szép özszege jutott, becsületés Rhédey Ferenc, Haller Gábor, Bassa Thamás, továbbá Petki, Serédy, Korniss uraimék. Utolsónak kerültek elő a Fejedelem legérvényesebb tanácsosai, ország Főkapitánya, nagyszakállú Kemény János uram, meg a lugosi bán, a már törődött, de még mindig marciális Baresay Ákos.

Rákóczy György kitérő örömmel kapta fel a lége a kis Ferkót... Ezalatt felkanyarodott az udvarra a vadászenet dereka is. Futva jöttek a csatlósok a palotás agarakkal s a peczerek a tiz darab temérdek szelindekkel. Alig tudták tartóztatni a veszedelmes ebeket, véresen habzott a kutyák szája, úgy ugattak, ostromolták a medvehozó hegyi szekereket. Egymás után robbogtak be ezek a vadás kocsik, gally közepette lomhán rázódott rajtuk a kiterített sok vadterem. Hanyatló fejú szarvasok, elnyúló hiuzok, ronda farkasok... S aztán mindenekelett medve, sok medve! Vörösbarna hátuk hegyként puposodott a többi közül, aludt vér árkolta bundájukat. Az emberek csak őket lesték, őket számolták: egy, kettő, három, négy... a bocokkal együtt hat medve! Közöttük a táj réme, a bástyadereku, óriás Sziron medve, — a falubeliek ráismertek és százával futottak a rengeteg királya után egész a kastély kapujáig. Onnan ujjongtak, onnan zajongtak a rács megől:

— No, öreg Sziron, most morog!... Megtanítottak az ebek harminczadjára!

Ujjongott a kis Ferkó is és mialatt a vadás kocsik szép sorba felálltak, az öreg medve teteméhez igyekezett volna ő is. Apja elhesse-

gette a szaglálódó nagy kutyákat s a Sziron rengeteg nyakára ültette a fiút. Tetszett a dolog az udvari népnek; palotás rendben maradtak állva, de azért éljenek:

— Éljen a kisebbik Fejedelem... Éljen I. Rákóczy Ferenc ő Nagysága!

Csak Báthory Zsófia aggódott Ferkóért. A tanácsurak seregén át odasielt a Sziron kocsijához, de bizony visszahőköl a temérdek fenéadvadtól:

— Ferkó, vigyázz!... Szörnyű egy állat, — és hát ugyan ki jöttete el?

Önkénytelenül is a tanácsurak közt kereste a hőst, deli Kemény Jánosra, meg marczona Haller Gábor uraimétra nézett. A Fejedelem azonban ugyan kinevette:

— Ne itt keressél! Öreg már az én tanácsom az efféle virtuoshoz... Amott kereskedjél a fiatalok közt, — Tholdalagi Mihály a nap hőse!

A vadás kocsik mögött parancsra készen még mindig nyeregben vártak az ifjabb vadászok. Színes rendben sorakoztak ott a Fejedelem legkedveltebb kamarásai, bejárói és udvari inasai: Bédiek, Bethlenek, Bikések, Ugronok, Thorockyak, — csupa gyökeres familiák sarjai. De még e délezeg ifjak közül is kiváltak a fiatal-ságnak «három jó barát» vezérei: pompáskodó Rhédey László, komoly Huszár Péter s a mindenek közt legdelibb Tholdalagi Mihály. Mintha csak szobornak öntötték volna oda a nyeregbe, kihívó méltósággal ült babos lován... valamennyi szem feleje fordult most. Huszonöt-huszonhat éves, jól megtermett, sugár legény volt ő kegyelme; skarlát nyári mentéje helykén lógott le válláról s nagy kozák süvegét medályos darutoll strázsálta. E bizonyos süveg alól nemesen rajzolódott ki a napsütötte, büszke arcz; erős sasorr és villanó sasteekintet jellegették azt; valami szilaj virtus frisselte a nézését, mint étket a bors.

Bizonny, — folytatta a Fejedelem, véres kezére pillantva, — két medvével egymaga bánt el, a harmadik ellen meg engem segített meg... Gyere ide csak Mihály, kedves vagy te nekem, mint a róral!

Tholdalagi Mihály földre szökött lováról s a csatlósoknak vetette oda mentéjét. Aztán egy szál zöld bársony dolmányban megindult a Fejedelem iránt. És így talán még daliásabbnak tetszett a jelenése. Sok zsinórral volt hányva az a hasított ujju foszlánydolmány és benne a kardpengénél is ruganyosabban hajlott az aczélos termet. Selyemből csavart janicsár-öve kissé tépettnék látszott... Nézte az udvari nép, főként a kisasszonyok gyönyörködtek benne. Thorocky Judith átölelte barátját:

— No, Margit lelkem, sügta, — hát örülsz-e? Margit küzköde tekintett fel s szeme csakugyan találkozott Mihály kereső pillantásával. A búszvekirályné elpirult, de nem látta meg ezt senki, ha csak az egy Warkochy Gábor nem. A véres legény újra oda settenkedett a háta mögé és kajánul szólt:

— Azért meglátjuk, ki hozza meg a Bül-Bül madarat, ő-e vagy én?... Kezedet ígérted, hűgom, állani fogsz a szavadnak!

Margit döbbenve fordult meg és szólni akart, — de ugyanakkor szólt már a Fejedelem is, a féltérde ereszkedő Tholdalagira nézett.

— No, Mihály szolgálom, hadd gyönyörködöm benned! Szép az a medvevér, de ugy-e, azért mégis csak szebben bársonyozza a kardot az ellenség vére, mi?

— Szebben, nagyságos uram!

— Hát számítok is rád! Hiszen, — tette hozzá, jelentősen pillantva a követek felé, — hogy maholnap majd a csatatéren is ki fogsz tehetni magadért... De addig is, mondjad

A choisy-i királyi kastély.

Rigand metszetei.

A vincennesi királyi kastély.

csak, micsoda falu közelében is volt az, hogy te úgy megsegítettél engem a medve ellen?

— Petele közelében, — mormogta Kemény János.

— No jó, legyen hát ennek emlékére Petele örökre a tiéd...

A tetszés moraja még el se múlt és Rákóczy György már a követek hódolatát fogadta, kik audienciát kértek tőle délutánra. Megadta, és mivel követet kihallgatás előtt fejedelmi lakomára hívni nem lehetett, nyomban főasztalnokára, Huszár Mátásra bízta őket. Aztán az udvarbíróhoz, Reöth Orbánhoz fordult, ki egy sereg kirabolt és agyba-főbe vert panaszost vezetett eléje.

— No, mi ujság Sarapházán, Radnóthfáján? Látom, lesz elég vérbírság megint...

— Több a «kékbőr» — jelentette Reöth uram és mosolyogva mutatott a kékrevert panaszosokra.

— No, akkor nem forint, csak nyolczvan dénár jár nekik... Megkapjátok a bünösöktől. Jól elbánjon kegyelmed a zsványokkal, a hogy mondtam: egyszeri lopás grácia, kétszeri: akasztófa! És most menjünk a terített asztalhoz...

Az udvari nép utat nyitott. A Fejedelem baljával Ferkót fogta, jobbát pedig Báthory Zsófiának nyújtotta. Már megindultak, mikor Mosdóssy Imre hompester halkán jelentette neki: — Szép örömmel szolgálok Nagyságodnak; megjött a lengyel korona, minden felséges kincseivel együtt...

(Folytatása következik.)

UDVARI ÉLET A FRANCZIA KIRÁLYOK ALATT.

Írta a «HIRES ASSZONYOK» szerzője.

V.

(Folytatás.)

A nemsokára kitörendő válság már régebben elő volt készítve. A nemzetörög felosztása, annak egy alkalommal tanúsított illoyális viselkedése folytán, az első balsikerű intézkedés volt, mely nagyon megboszulta magát. Polignac hercegnek külügyminiszterre kinevezése járult ehhez, kinek személye a leghevesebb ellenzéssel találkozott. A július 26-iki királyi rendeletek aztán betetőzték az elégtelenséget, mely végül feldönté a X. Károly trónját.

A király július 11-én Saint-Cloudba megy. Csak néhány nyugalmas nap van még hátra. Mikor a király az est elértével a saint-cloudi magaslatokról Páris felé tekintett, megszámlálhatatlan tüzes pontot vett ki a messzeségben; a főváros az algéri győzelmet ünnepelte kivilágítással. Nem gondolta még, hogy a forradalom meg fogja akadályozni, hogy még valaha is betegye lábát ebbe a városba, mely most az ő hadseregének diadalát ezernyi fényes lánggal ünnepli. A király már el van határozva az államcsínyre, de ő is bir a Bourbonok nagy tehetségével a színelésben. Senkinek se szól.

Az 1830. év július 26-ának reggelén a saint-cloudi kastély lakói, X. Károlynak és fiának

kivételével, nem gyanítják, hogy az az napi «Moniteur» oly hírt ad tudtúl az országnak, mely nemsokára végzetes következményeket von maga után. Az idő nagyszerű. A király és a trónörökös vadászni mennek a rambouilleti erdőbe, mintha mi se történt volna. De a királyi mégis némi kedvetlenség látszik, nem érdeklí a vadászat s azok, kik nem tudták a történeteket, csodálkozva kérdezték maguktól, mi lehet ennek az oka. A mint este tíz órák visszatérnek a kastélyba, a király kocsijából kiszállva, azt kérdi Marmont marsalltól: — «Nos, mi ujság Párisban?» — «Nagy rémület és mozgalom van a városban mindentű, felség, s a börzén rendkívüli árfolyamesés» — «Nem baj — válaszol a király — majd felszállnak a papírok megint». Ez eléggé jellemzi rendíthetetlen nyugalmát s mutatja azt, hogy mennyire nem látta előre a bekövetkezőket.

X. Károly csakugyan a legnagyobb nyugalommal nézi, mint fejlődnek a dolgok napról-napra, mint készül az immár nyílt lázadásban kitört elégedetlenség trónját feldönteni. Három-négy nappól áll már királysága mindössze. De azért, bár Páris utcáin már fegyverrel kezében küzd a forradalom a király katonáival s az ágyúk dörgése, a puskák ropogása Saint-Cloudig elhallatszik, a rendes udvari élet nem változik. «A király különös sulyt helyezett arra — olvasuk Gontaut hercegné emlékirataiban — hogy minden a régi ben maradjon, ne hogy valami nyughatatlanságot vegyenek észre rajta. A rendes szokások miben se változtak. Később a király megvallotta nekem, hogy csak azért akart nyugodtnak látszani, mert megfogadta magában hogy nyugodt marad». X. Károly még inkább udvari ember, mint volt valaha. Midőn a játék órája elérkezett, Duras herceg jelenti: «Felség, itt van a játék ideje; játszomja elő van készítve». — És a király gépiesen leül a játékasztalhoz, a mint leült minden este, ugyanazon órában. Ügyszólván a királyi méltóság kérdése volt nála, hogy teljesen változatlan maradjon s miben se módosítsa szokásait.

Az udvar még mindig azt hiszi, hogy sikerülni fog a fenyegető vihart elsimítani. Július 29-én Marmont marsalltól, ki eddig a fegyveres erő felett a fővezényletet vitte, habozó magatartása miatt elveszik a megbízatását és Mortemart hercegre ruhazzák azt. Marmont marsall és a trónörökös közt kínos jelenet játszódik le a király saint-cloudi dolgozó-szobájában. A trónörökös, midőn a marsall belép a királyhoz, magán kívül reá veti magát, torkon ragadja s a legiszonyúbb szitkokkal illeti, nyomorult árulónak nevezvén őt. Csak a király közelébe simítja el némileg a kínos jelenetet, mely a királynak és udvarának Saint-Cloudban való tartózkodása utolsó estéjét oly szomorúvá tévé.

Azonban a király alig hajtja nyugalomra fejét, midőn jelentik, hogy a forradalmárok immár közelednek Saint-Cloud felé s a kastélyt akarják megrohanni. Éjfél után két órák három szakasz testőr kíséretében útra kel Versailles felé. Szomorú egy menet, Berry hercegné lovaglóruhában van, övéből két pisztoly csöve látszik ki. A király kérdi tőle, mire valók azok. «Hogy megvédelmezem gyermekeimet abban az esetben, ha egész hozzájuk jutna a tömeg» — felel a hercegné szelíd hangon. A király mosolyogva veregeti meg a hercegné vállát s szavakra.

Midőn X. Károly ily szomorú körülmények közt látja viszont a versaillesi nagy Trianont,

gyermekkorának és ifjúságának oly kedves emlékü helyét, nagyon meg van hatva. Hát még midőn a kis Trianonra esik tekintete, eszébe jutván szerencsétlen sógornője: Mária-Antoinette, ki ennek a kis templomnak mintegy istennője volt! A trónörökös megérkezése, ki Saint-Cloudban maradt vissza s a legkedvezőtlenebb híreket hozza most, véget vet minden reménynek. De X. Károly nem tud megválni ettől a helytől, pedig udvari emberei már siettetik távozását. — «A király elfeledi, hogy távoznia kell innen» — mondják hangos szóval. «Igen, igen, távozni» — felel lemondóan X. Károly. Lassú léptekkel járja át a kis kastély termeit s a mint leér, még egy pillantást vet rá. Aztán lóra kap és egyetlen szó nélkül távozik.

X. Károly 1830. július 31-én, délután fél háromkor távozik a nagy Trianonból s Rambouilletbe megy. Este tíz órák érkezik meg a király és kísérete a kastély udvarára, melyben Napoleon is, Malmaisonból menekülve, örök száműzetésének első éjszakáját töltötte. A kastély üres, elhagyott, senki se várja őket, még enni való se akad, mert a csapatok, melyek korábban átvonultak ott, mindent felemészítettek. Maga a királyi család is közel van ahhoz, hogy éhséget szenvedjen. Berry hercegné leánykájá az egyik teremben egy darab száraz kenyert talál és nagy étvágygyal lát neki, de felét odaadja nevelőnőjének. — «Ne mondja, hogy nem osztottam meg önnel utolsó falomat is» — így szól hozzá. Berry hercegné Rambouilletben hasonló helyzetben van, mint annak idején Mária Lujza volt ugyanitt. Utóbbi 1814. április 13-tól 24-ig tartózkodott itten, a trónra immár semmi kilátással se bíró fiával, a minővé most a Berry hercegné fia, a bordeauxi herceg lett. A X. Károly utazása Cherbourg felé is sokban hasonló a Napoleon utazásához Rochefort felé. Az utóbbi is egyik mulató kastélyából: Malmaisonból kel útra, az előbbi meg a Trianonból. Mindketten Rambouilletben állapodnak meg, s majdnem ugyanazon órában, este tíz órák érkeznek oda s mindkettőnek helyzete egészen hasonló, vigasztalan egyaránt.

«Az utazás Rambouilletig — így beszéli el a király kíséretének egyik tagja — a legnagyobb esendben történt s eredetileg nem akart a király ott megállapodni, de akár a fáradság miatt, akár mert talán a dolgok jobbrafordulását remélte még mindig, este tíz óra tájban megszálltunk itten. A vacsora szomorúan telt el, egyetlen szót nem ejtett senki». A kastélyban még ma is mutogatják azt az asztalt, melyen X. Károly a trónról való lemondását megírta.

VII.

Az egyetlen személy a királyi családban, a kit X. Károly terveibe beavatott, fia volt; az angoulêmei hercegnő ép oly kevésbé tudott róluk, mint Berry hercegné. Augusztus 2-án a helyzet még súlyosabbá lett, a csapatok száma, melyek a király és a királyi család védelmére vannak rendelve, mind egyre fogy, kezdenek átpártolni a forradalmi párthoz. Kezd a lemondás gondolata elterjedni a kastélyban. A ragusai herceg nem is tartózkodik egyenesen ezt ajánlani a királynak. — «Gondoltam már erre — felel a király — de előbb fiam is bele kell, hogy egyezzen, mert az ő jogai is szóba jönnek. Az a gondolat, hogy a polgárok véreinek további ontását megakadályozza, hogy a zavaroknak véget vessen, elhatározó befolyású a királyra; inkább magát áldozza fel, e mellett azt reméli,

hogy Berry hercegné fiát, kit mint V. Henriket kívánt volna a trónra juttatni, az orléans herceget, mint régens, ép oly jóakarátú támogatásban fogja részesíteni, mint a minőben annak idején a gyermek XV. Lajos részesült a régens részéről.

Ebben a reményben írja meg a trónról való lemondását. Gontaut asszony így adja elő a történeteket: «Épen ezen lemondólevelet olvastuk, midőn a trónörökös belépett a királyhoz. Az utóbbi megmutatta neki a lemondási okmányt; elolvasta és mély mehatottság látszott arczán. Majd a trónörökös jött be. Alig vetett egy pillantást a papírlapra, melynek tartalmát már ismerte, vette a tollat és aláírta. Berry hercegné leánykája is ott van. — Ugy látszik, nagy szerencsétlenség történt, mert mindenki szemében könnyeket látni — mondá fivérének, a bordeauxi hercegnek s szeliden az erkélyre vonja őt, hol mindketten letérdelnek. — Miután a lemondó okmány alá volt írva, a király így szól hozzám: «Vezesse el, kérem a gyermekeket; rosszul esik látnom az ő szomorúságukat».

Kevéssel azután, a mint Marmont marsall az udvarba lement, hogy ott rendelkezzen, észrevette a trónörökösöt az egyik ablaknál. A herceg intett neki, hogy menjen fel. — «Marsall úr — mondá a trónörökös Marmonthoz szomorú hangon — ön tudja, hogy mit határozott atyám s hogy én ezen elhatározásához hozzájárultam. Így hát többé semmiféle politikai szerepet nem játszhatok ebben az országban. Mint jó keresztény és mint ember kötelességemnek tartom tehát azt mindent önnek: Feledje el azt, a mi köztünk történt. A trónörökös kezét nyújtotta a marsallnak, melyet az, ily szerencsétlen sors által meghatva, fájdalommal szorított meg.

A sok szomorúság közepette mulatságos jelenet játszódott el a Berry hercegné fia, a bordeauxi herceg szobájában. A kis herceg éppen egy magas széket ült, kezében korbáccsal, midőn nevelője, Damas báró belépett hozzá s mélyen meghajolva előtte, így szólította őt: «Felség!» A kis herceg nagy szemeket mereszt a grófra, de ez így folytatja: — «Felség, boldog vagyok önnel tudatni, hogy a király, az ön felséges nagytatja, szíve minden vágya ellenére nem tudván Franciaország boldogságát biztosítani, épen most lemondott a trónról. Ön van hivatalba, hogy Franciaország királya legyen, V. Henrik név alatt».

A gyermek leszállt a székről s nevelője elé állva, komolyan így szól: «Az én jó nagytatám nem tudta az országot boldogítani; tehát most én belélem akarnak királyt csinálni! Micsoda örömség!» — És vállait vonva folytatja: — «De az lehetetlen, a mit ön közölt velem, báró

úr!» — S ostorát véve: «Jer, nővérem, folytassuk a játékunkat!» — Mikor a király meghalt, hogyan fogadta a kis bordeauxi herceg az ő királyságának híret, nem tudta megállni, hogy el ne mosolyodjon.

(Vége következik.)

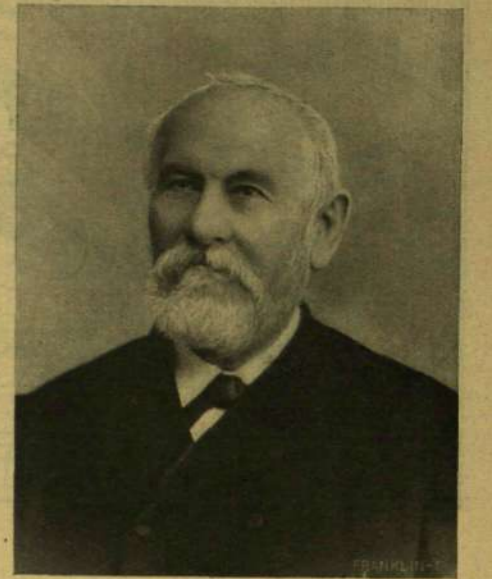
Dr. FEICHTINGER SÁNDOR.

1817—1907.

Esztergomban a napokban temettek egy öreg, 90 éves orvost, a kinek a mint életének hatása túlterjedt szerény kis körén, a halála is megérdemli a széleskörű részvétet. Dr. Feichtinger Sándor ez az öreg doktor. Kilenczven évét csaknem megszakítás nélkül mind Esztergomban élte le, ott született 1817-ben, ott végezte iskoláit, csak épen orvosi tanulmányainak végzése alatt élt Pesten és Bécsben. Mint fiatal orvos, minden tekintetben kiváló tanultsággal és képességgel, alighanem fényesebb pályáról mondott le, mikor szülővárosában telepedett meg. Jó orvosa azonban szükség van mindentű, s Feichtinger munkássága valóságos áldás volt a primási város lakóira, mert tudománya mindig a kor színvonalán állott, egyénisége pedig bizalomkeltő és szeretetreméltó vonásai révén vonzotta, vigasztalta a hozzá forduló betegeteket.

A negyvennyolczas idők nagy viharja magával ragadta őt is, mint honvéderovos szolgált a harcziéren s a katonai kórházakban; a szabadságharc után sok üldözésben is volt e miatt része. 1860-ban Esztergom vármegeye tb. főorvosa, 1873-ban pedig Esztergom város főorvosa s csakhamar rá a városi kórház igazgató főorvosa lett. Terhes hivatalait késő öregségeig viselte, csak szemének meggyöngülése miatt vonult néhány évvel ezelőtt nyugalomba. Magánygyakorlatát azonban mind haláláig nem hagyta abba. Nagyon sokat tett Esztergom város közegészségére úgy a kórház fejlesztése, mint a magánygyakorlat terén; tudománya, melyet folytonos tanulással a kor színvonalán tartott, nagy tapasztalata, éles megfigyelése a legjobb s legkedveltebb orvosok egyikévé tették.

Nagy elfoglaltsága mellett buzgalommal és sikerrel művelte a növénytant; több florisztikai munkája maradt fenn, a melyek élénk tanbizonyosságot tesznek tudományos képzettségéről. Szenvedélyes növénygyűjtő volt ifjabb korában, gyűjteménye magában foglalta ügyszólván egész Európá növényvilágát. A társadalmi életben is kedvel vett részt, — Esztergom társaságainak nem volt nála kedveltebb alakja. Hosszú és

Dr. FEICHTINGER SÁNDOR.

szép életet élt, nagy és előkelő családján kívül meggyásolja Esztergom egész társadalmát s nagyon sokan ennek körén kívül is.

CSÁNYI LÁSZLÓ UTOLSÓ LEVELE.

A szabadságharc egyik legnemesebb alakjának, a férfias lelkű Csányi Lászlónak utolsó levelét közöljük e számunkban, melyet a vértanú közvetlen 1849 október 10-ikén történt kivégzése előtt ír. Megható e levél, — Csányi még a halál torkában is a kötelesség embere, utolsó írásában is arról gondoskodik, hogy minden rendben maradjon utána, hogy senki az ő szerencsétlensége miatt ne károsodjék.

A levelet, melyet Hentaller Lajos országgyűlési képviselő szíveséggéből van módunkban közölni, öcséséhez intézte Csányi; az a Kálmán, a kiről benne szó van, s a kinek kurátora volt, gróf Schmödgy Kálmán volt honvédszáz kapitány. A Csorba-ház, melyet a levél említi, Hentaller Lajos közele szert körülbelül szemben volt a mai Lipót-utcai városházával.

ALAGÚT A CALAIS-I CSATORNA ALATT.

Az a közeledés, mely újabb időben a politikai téren Angolország és Franciaország között létrejött, s a mely egyelőre legalább eltüntette a lelkekből a két nemzet között fönnállott bizalmatlankodást, — most újra fölvetett egy régi, nagy kérdést: a vasúti összeköttetés létesítését a szigetország és a kontinens között egy a calaisi csatorna alatt vezető tengeralatti alagút segítségével.

Ez a terv alapjában véve már több mint száz éves. Bonaparte Napoleon még első konzul volt, a mikor egy Mathieu nevű francia mérnök előbe terjesztette egy ilyen tengeralatti alagút tervét. Akkor még nem vették komolyan, nem is került a dolog többé szóba egész 1856-ig, a mikor egy másik mérnök, Thorne de Gamond állott III. Napoleon elé egy tengeralatti vasút tervével. A háborus idők azonban ekkor sem engedték az eszme megvalósulását, pedig most már az angolok közt is akadtak pártfogói. Sokkal komolyabb volt az eszme 1875-iki fölvetődése: ekkor már társaság alakult két millió frank alaptőkével, melynek felét a francia észak vasút adta össze, egy negyedrészt pedig a Rotschild-cég. E társaság célja volt a terv kivitelének előkészítése. Legott munkához is láttak; a francia parlament el is fogadta az engedélyező törvényt, s a francia parton elkezdődtek a kutatások technikai és gazdasági szempontból a föltételek és lehetőségek megállapítására. Angol részről is alakult társaság, majd a South Eastern Railway Company nevű nagy vasúti vállalat vette kezébe a dolgot. A parlament gazdasági szempontokból nem is lett volna ellene, de közelépett lord Wolsley tábornagy s kijelentette, hogy ez az alagút a legnagyobb veszedelemnek teszi ki Angliát egy francia háború esetén. Wolsley tekintélye oly nagy volt, hogy az ő szavára dugába dőlt az egész ügy, a South Eastern-társaságnak meg-

Redes öcsém!

Par. 2/6 1849.

Nyílt levelet írtam Kálmánnak, meg mint volt Csorba 587. aranykor tartozon miké akadni, azok a tőlem elbocsátott pénzes közt vannak, melyeket Prof. Eszter. Szent. vetett el tőlem N. Várson.

Kérem levelemes Kálmánhoz fölött Hentaller Hentaller Flajstér Wáral felkutatni, és rendelkezésed helyére felkutatni.

Főpénz a Thorne, legényen adhat négy nincsi. Hódvoston az öreg Wáral épp. család.

Holnap itt harron a földi élet, nyugodtan lefelé a mindnyájunk kiráji az öst. Wáral, bírja Csányi.

*Csorba Sándor utalás
Lipót utca 1875. p. a
Csorba Sándor.*

CSÁNYI LÁSZLÓ UTOLSÓ LEVELE.

A KÉPVISELŐHÁZ HÖLYKARZATA MOSTANÁIG

tiltották a munkálatok folytatását, sőt hogy titokban ne folytathassák, egy hivatalnokot állítottak a tengerpartra, a ki folyton vigyázzon a veszedelmes pontra. A francia társaság azonban nem oszlott fel, fentartotta előmunkálati jogát.

A mérnököt sem hagyta nyugodni a kérdés; most azon törték a fejüket, hogy az angol katonai aggodalmakat csozlassák. Egy Bunau-Varilla Fülöp nevű mérnök Wolseynek arra a kijelentésére alapította tervét, hogy az alagút helyett kevésbé veszedelmesebbnek tart egy hidat, mert azt baj esetén könnyen föl lehet robbantani. Bunau-Varilla tehát vegyes tervet dolgozott ki, a mely a vasutat részben hidon, részben alagúton át viszi Calais-tól Dover-ig. Mindkét parttól mintegy 1500 méter hosszú hidat építene be a tengerbe; a hid végéről vagy liften szállítanak a vonatokat a folytatólagos alagútba, vagy maga a hid menne át menedékesen, 1:10 eséssel az alagútba. Ugyanígy volna a felszínre jutás a másik parton. Ezt a kettős alternatívát mutatja be két rajz mai számunkban. Ez a terv nagyon elismert, de gyakorlati kivételét nagyon megnehezíti az, hogy roppant költséges és nagyok a technikai akadályok is.

Ma már nem is tartják az angolok oly veszedelmesnek az alagútát, legalább a londoni városi tanács tagjai legutóbbi párisi látogatásukkor nagy érdeklődéssel nézték azokat a modelleket és tervrajzokat, melyeket az északi vasút egyik vezető mérnöke mutatott be s magyarázott meg nekik. Legközelebb már az angol parlament is foglalkozni fog a dologgal. A francia mérnök, a kik szintelenül foglalkoztak a kérdéssel, megoldottak minden főbb nehézséget: a víz levezetését, a szellőztetést stb. A geológiai szakemberek szerint a tengerfenék földrétegeinek alakulása — melyet szintén bemutat egy képünk — olyan, hogy kizártnak tekinthető az

alagút építése közben az olyan bajok, a melynek a Simplon-alagút fúrását annyira megnehezítették. Az összes építési költségeket körülbelül 250 millió frankra számítják. Hogy az angol katonai aggodalmakkal is számítsanak, a francziák az alagútból kijövő vasutat a szárazföld felé körív alakú viadukton akarják átvezetni a meredek parti sziklák mögé — ezt a viaduktot háboru esetén néhány óra alatt könnyen levegőbe lehet robbantani. Hogy a közlekedés szempontjából mit jelent ez az alagút, a már abból is látszik, hogy Angolország és Franciaország között ma évenként átlag 1.200.000 az utasok száma. Az alagút ezt bizonyára megsokszorozná, főleg angol részről, — hisz ismeretes, hogy a statisztika szerint Anglia 45 millió lakosa közül minden egyes lélekre évenként harmincz vasúti utazás esik. Hányan lehetnek, a kiket a London és Páris közti gyakrabbi utazásból visszatart a tengeren járás kényelmetlenségétől való félelem, s a kik szívesen megtennék ezt a kirándulást, ha majd az egész út nem telne többé öt óránál!

A megoldás a mai pillanatban talán még fennakadást szenvedhet egy s más akadályon, de azt körülbelül biztosra lehet venni, hogy előbb-utóbb tengeralatti alagút fog vezetni Calais-tól Dover-ig.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Ábel és Eszter. Gárdonyi Géza erősen érdekli egy kérdés, a melyről pedig nem is bizonyos, egyáltalán kérdés-e: a bírásgyűlést kizáró lelki szerelem. Már néhány év előtt megjelent regényében, a hatalmas harmadik-ban is megpróbált a közelébe férkőzni, de nyilván maga is érezte, hogy megfogja nem sikerül, mert most újra, más oldalról próbálja elérni új regényében, az Ábel és Eszter-ben. Két egyszerű, de nemes lendületű lelkét szó össze örök szerelemben, a kik családi okok miatt sohasem

lehetnek egymáséi. A leány férjhez megy máshoz, hű feleség lesz, gyermeke is születik, de lelkileg Ábel marad mindig édes, keserves ragaszkodással. Jóformán napról-napra találkoznak egymással, közös minden gondolatuk, de ezek közt a gondolatok közt nincs bűnös egyetlen egy sem. Így élnek végig egész ifjúságukat, csak az Ábel nősülése — pedig maga Eszter biztatta fel rá — távolítja el őket valamennyire egymástól. Mikor aztán Eszter özvegyggyé lesz s Ábel nem akarja kedvéért elhagyni feleségét, gyermekét, az asszony első felháborodásában újra férjhez megy. Öregén, magukra maradtan találkoznak késő évek múltán újra, hogy a mint fiatal korukban együtt nézték a napfokeltét, most együtt nézzék a napnyugtát. Gárdonyi rápazarolja elbeszélő művészetének minden erejét, stíljének finom árnyalását nemes plasztikáját, hangulatkeltő erejét, lelkének szerető lírai együttérzését, szemléletének rendkívül friss meglepettítő képességét, — mégsem bírja a témát s alakjait sem elhitetni sem rokonszenvesse tenni. Különösen Ábelre áll az, a ki igen érzelmes, becsületes gondolkodású ember, de annyira nincs benne férfiaság, hogy az egész regénynek alig van egy mozzanata, a melyben önálló, aktív tette volna képes; akaratlanul is igazat adunk Eszternek, mikor egyszer hirtelen fölindulásában gyávának bélyegzi. Az író tehát csak úgy tudja férfihősén keresztül hajtani problémáját, hogy kiküszöbölje belőle a férfiaságot. A nő rajza eleve- nebb, érdekesebb, finomabb van árnyalva, több benne az élet, több vér is foly az ereiben, ezért rokonszenvesebb is, a regényben az ő sorsa érdekli minket, az Ábelé csak staffage. A legérdekesebb pedig maga a szerző ha megfigyeljük munkája módját, a hogy mindent igyekszik visszavezetni a legegyszerűbb vonalaira. Az előadásában érezzük, hogy az életben a legnagyobb dolgok is a legegyszerűbb, legköznapiasabb szavak kíséretében történnek, hogy a legközönségesebb szók is jelentőséget, távlatot kaphnak az érzéstől, mely mögöttük remeg. A hogy a Gárdonyi szerelmei beszélnek, csupa egyszerű, sőt együgyű dolog, de mégis érdekes, szép és finom, mert benne van a szív forró lüktetése. Egész mai irodalmunkban csak az egy Mikszáth tudja jobban megközelíteni stíljében s főleg

SIKOS A PARKETT.

AZ ÖRÖKSŐ.

NEHÉZ MUNKA.

FARSANGI ALAKOK. — Csornek Antal rajnai.

ÉS AZ ELNÖK SZIGORU INTÉZKEDÉSEI UTÁN.

Bör Deas rajnai.

a párbeszédben az élőszót, mint Gárdonyi. S a nyelve, a mely egyetlen szóval, színeskedés nélkül, a keresettség legcsekélyebb nyoma nélkül egész akcióit tud meglevíteni, a melynek úgyszólván minden szavában külön élet, egyéniség van, a mely szinte gyermeket és mégis ritka gazdagságú, — a legélesebb csífolat azokra, a kik manapság a nagy- zó minden áron, még az értelem árán is újszerű kifejezésben keresik a művészi hatás eszközeit.

Magyarok és szerbek. A magyar és a balkáni szláv összeköttetések történetének nálunk leg- hivatottabb kutatója és feldolgozója, Thallóczy Lajos összegyűjtötte s az Akadémia kiadványai közt közrebocsátotta a «Magyar-szerb összeköttetések oklevéltárát», a nagy munka bevezetését pedig külön is kiadta «Magyar-szerb történeti összekötte- sek 1526-ig» címmel. A tartalmas füzet természet-esen első sorban a történettudós szakemberekhez szól, de érdekes a mivel érdeklődő laikusnak is, mert régi történetünk oly kapcsolatát világítja meg, melyekről eddig nem voltak ily pontos ismereteink. Különösen érdekes pedig a tanulmány dereka, a mely Brankovics György szerb deszpótáról szól, a kinek sajtáságos, nem minden nagyszabású vonás nélküli egyénisége erősen bejelentszett a Hunyadiak sorsába.

Női szívek. Báró Nyáry Albertől lapunkban néhány történeti rajz volt olvasható, a melyeken megérett a szépirodalmi előadásra való törekvés. A buzgó fiatal író most egy sereg elbeszélést gyű- jtötte össze s adta ki egy díszes kiállítású kötetben. Tizenhét rövid tárcza-elbeszélés van benne, mind csupa érzelmes, romantikus dolog. A szerző idealiz- tikusan, bizonyos költői kődön át nézi a világot s ez az alapvonása egyformán megmarad, akár a regés óskorból veszi tárgyát, akár a történelemből vagy a jelenkori népelethől. Leginkább nőket raj- zol — mint könyvének összefoglaló címe is elá- rulja — a szerelemmel való vonatkozásukban; a

női gyöngédségnek, szenvedélynek, önfeláldozás- nak széles körét fogják be rajnai. Néha idealizmusa szentimentalizmusba olvad át, néha azonban jól meg tudja figyelni az életnek egy-egy reális vonását, egy-egy alaknak a jellemét. Népies tárgyú elbeszé- léseit a nép iránti meleg, szeretetteljes érdeklődése ellemzi, a mely szintén érzelmes formákban tör nyilvánosságra. Bizonyos dilettantizmus érzik majd minden elbeszélésén, valamint többé-kevésbé csi- nos rajzain is, melyekkel könyve szövegét dí- szíti, — de ez az a rokonszenves, jóakarató dilet- tantizmus, a melyet csak egy lépés választ el attól, hogy az író hivatottságává legyen.

A «Magyar Könyvtár», melyet szerkesztőjének, Radó Antalnak kiváló gondja és izlése a legolvasot- tabb és legbecesebb irodalmi vállalatok egyikévé tett, most négy új füzetet bocsátott napvilágra. Köz- tük van Thallóczy Lajosnak finom és tartalmas kis tanulmánya: «III. Béla és a magyar birodalom», a mely Árpád-kori történetünk egyik legfontosabb idő- szakáról nyújt szemléletes képet. Egy másik füzet «Az automobil és egyéb elbeszélések» címmel Bródy Sándornak hű új elbeszélését adja; köztük egyet-kettőt olyat is, a mely a szerző legerősebb dolgai közül való. A hírneves osztrák-német író, Egner-Eschenbach Mária három elbeszélését Radó Ágnes fordította le az eredetihöz jól simuló ügyes- séggel. A negyedik füzet végül Molière-fordítás: «A tudós nők», Gábor Andor magyar fordításában. Ujságán kívül előnye az is, hogy nem rintelen jambusokban van átírva, hanem az eredeti rimes formájára meg van benne tartva. Ez utóbbi munka ára 60, a többi háromé 30 fillér.

A borzalom országa. Tábori Kornél most meg- jelent könyve Oroszországot nevezi a borzalom országának, mert tavaly járt benne, a mikor javá- ban lobogott ott a forradalom lángja, mely mosta- nában — egyelőre legalább — lohadt. Benyomásai- ról egy sereg cikkben adott számot s e cikkekkel állította össze könyvét. A hírlapíró minden iránt érdeklődő szemével figyelte meg a nagy orosz bi- rodalom állapotait s bár csak úgy futtában nézett meg mindent, mélyebbre nem hatott semmibe, sok olyan megfigyelése akad, a melyek megvilágosítanak az olvasó fejében egy-némely orosz dolgokat. A kötet végén egy sereg illusztráció is van.

Magyar írók élete és munkái. Steinnyi József, nagy és becses életrajzi művéből most már a 101-ik füzet jelent meg, a XII. kötet első füzeté. Ebben kezdődik az 8 kezdőbetűs névű írók hosszú sorozata, egyelőre 200 név, egész a Sántha névig. A kétszáz között több régi és újabb kiválóság s érdekes pá- lyájú író akad. Az eddig megjelent 101 füzetben most már 21,377 író életrajza s munkáinak jegyzéke van felsorolva.

Új könyvek: Ábel és Eszter, regény, írta Gárdonyi Géza. Budapest, Singer és Wolfner; ára 3-60 korona.

Magyar-szerb történeti összeköttetések 1526-ig. Bevezetés a «Magyar-szerb összeköttetések oklevéltárához», írta Thallóczy Lajos. Budapest, Hor- nyánszky Viktor könyvnyomdája.

Női szívek; írta báró Nyáry Albert. A szerző rajzaival. Budapest, Franklin-Társulat bizománya.

A borzalom országa. Kalandozás orosz földön. Írta Tábori Kornél. 72 képpel. Budapest, Vass József kiadása; ára 2 korona.

Magyar írók élete és munkái. A M. T. Akadémia megbízásából írta Steinnyi József. Budapest, Hor- nyánszky Viktor; ára 1 korona.

EGY KIS PIHENŐ.

A BÁLIKÁLY.

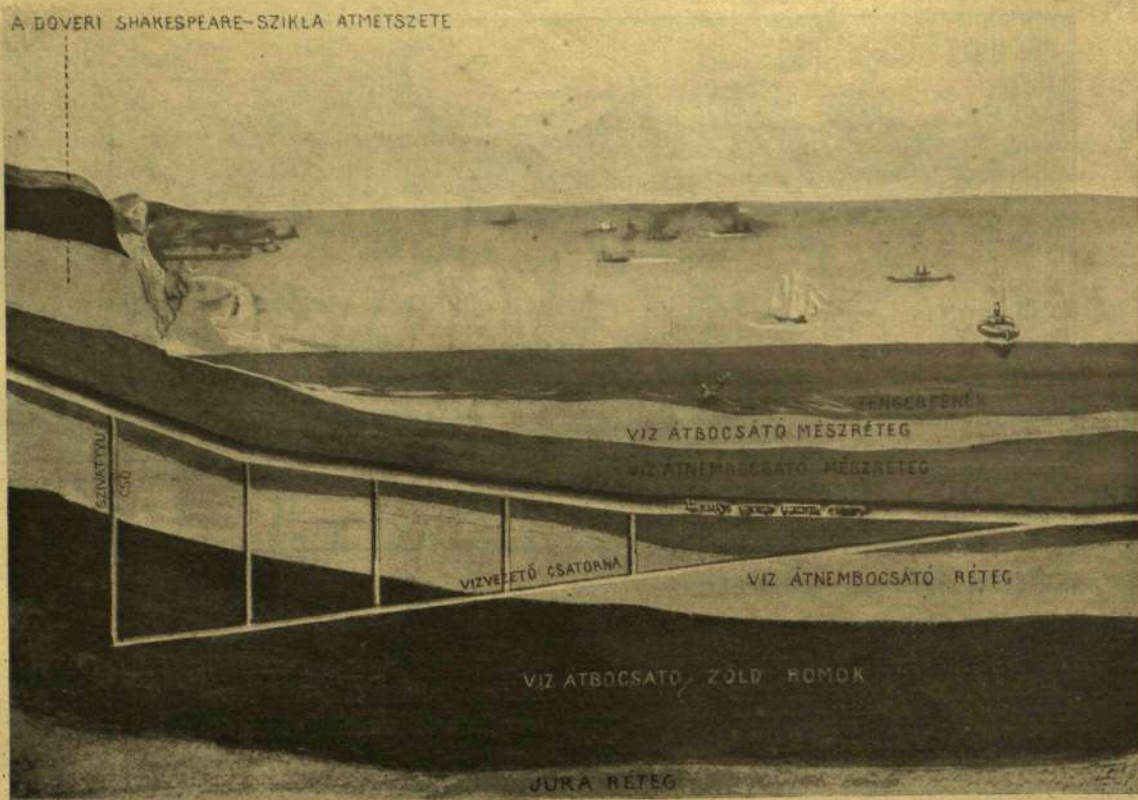

A BÁLIKÁLYNŐ.

FARSANGI ALAKOK. — Csornek Antal rajnai.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Báró RIPP Károly, nyug. altábornagy 70 éves korában Gátán. A megboldogult a magyarokkal rokonszenvezett és a nemzeti követelések legnagyobb részét jogsaknak mondotta és azoknak mielőbb való teljesítését elodázhatatlan szükségnek hirdette. A világtörténelemben és a földrajzban bámulatos jártassága volt. Özvegye és egy leánya siratja. Leánya Mihailovich Andor császári és királyi huszárkapitányának, a jelenlegi verseczi főispán öccsének a felesége. — THORNAY LÁSZLÓ 48-as honvéderőmester 78 éves korában Ruzskin. — WITKOVSKY MIHÁLY 48-as honvéd 83 éves korában Nemessán. — Botközi SZARVADY PÁL kir. tanácsos, Szolnok-Doboka vármegye nyug. alispánja, volt ev. ref. egyházi főgondnok, 1848-49. szabadságharcos 77 éves korában Désen. — ADÁM ADOLF HENRIK KÁROLY, köztisztviselőnek örvendett fővárosi polgár, a Kirchnopf és Adám cégé birtagja, 66 éves korában Budapesten. — POTTONYI LAJOS cs. és kir. közös hadseregbeli elsőosztályú százados 46 éves korában Budapesten. — DENIFER KÁROLY nyug. m. m. v. ellenőr 83 éves korában Szolnokon. — TAKÁCS EDE, a szabadkai Községi Polgári Leányiskola érdemes igazgatója 54 éves korában Szabadkán. — WUNDERLICH M. NÁNDOR kisdudóv, a Kisdudóvvelők Orsz. Egyesületének pénztárosa 46 éves korában Budapesten. — ALSÓ- és felső-ribényi KÉKUSS ISTVÁN nyug. főszolgabíró 57 éves korában Gyulán. — MÜNICH JÁNOS nyug. plébános 71 éves korában Herneken. — MARICSINSZKY JÁNOS prépost és esperesplébános 68 éves korában Szolnokon. — VALKO Győző bányatulajdonos 60 éves korában Gőlniczbányán. — Vízkeleti VIZKELETI SÁNDOR nyug. községi jegyző 70 éves korában Temesvárott. — PEREPATIS FERENCZ nyug. főtanító 70 éves korában Beóvárkányon. — SRANKÓ JÓZSEF 48-as honvéd, 78 éves korában Bácsán. A boldogult a szabadságharcban 21 esztendőn küzdött. — SÓLYOMY ISTVÁN nyug. kir. aljárásbíró és földbírtokos 45 éves korában Balaton-Ederiosen. — Csúzi és pusztaszentmihályi CSÚZY PÁL cs. és királyi kamarás, sz. k. huszárszázados, volt orsz. képviselő, hontmegyei bizottsági tag 75 éves korában F. Zsemberen. — Albári dr. SZABÓ DÁVID közalapítványi kir. jogügyi tanácsos 54 éves korában Budapesten. — Olyvidi VAD SÁNDOR nyug. városi főjegyző 52 éves korában Karcagyon. — JANKY JÓZSEF, volt iparkamarai elnök 78 éves korában Nagyváradon. — KUTASSY KÁLMÁN körjegyző 34 éves korában Herenden. — Gyulai GAÁL LŐRINCZ földbírtokos 63 éves korában Buda-

A CALAISAI CSATORNA ALATT TERVEZETT ALAGÚT ÁTMETSZETE. A tengerfenéki geológiai alakulata, az alagút irányával s vízlevezető csatornáival.

pest. Alvárai MANOILOVICH ADRIEN földbírtokos, a városi zenéda tanára 53 éves korában Szabadkán. — MODOR PÉTER 76 éves korában Kalocsán. — KOBEK ISTVÁN földbírtokos, volt orsz. képviselő, 72 éves korában. — Egerhegyi GRUZ ISTVÁN nyug. kir. táblai bíró 79 éves korában Marosvásárhelyen. — TERGALEZ LIPÓT róm. kath. plébános 73 éves korában Goszteten. — SKRIPNY JÁNOS, az ármegegyei evang. egyházmegye főesperese, 66 éves korában Lestiben. — Felsőboldogasszonyfalvi BENEDEK FERENCZ, a kolozsvári takarékpénztár és hitelbank tisztviselője, 62 éves korában Kolozsváron. — ROZSONYI FERENCZ rákódi körjegyző 58 éves korában Rákócson. — VÉGH JÓZSEF kádár-mester, Kecskeméti városának hosszú időn át volt törvényhatósági bizottsági tagja, 80 éves korában Kecskeméten. —

TÓTH ANTAL veterán színművész 69 éves korában Szabadkán. — SZÉKELY JÁNOS ref. pap, 48-as tüzérhadnagy, 81 éves korában Kézdivásárhelyen. — HAAS JAKAB dr., Turóc vármegye tisztí főorvosa 77 éves korában.

ÖZV. FELNAGY GÁBORNÉ szül. Halász Karolina, Halász Imre, a kiváló publicista nővére, 73 éves korában Sáros-Orosziban (Bereg m.). Vas- és Sopron megyékben elterjedt nagyszámú rokonság gyászolja. — HANSKARL SÁNDOR nyug. vezérhadbírtokos neje BEREZNYAI KORNÉLIA 54 éves korában Abbáziban. — ÖZV. STRAUSS OSZKÁRNÉ szül. Ujházy Mártha, 56 éves korában Kecskeméten. — ÖZV. BOLDIZSÁR JÁNOSNÉ szül. Ravay Juliánna, 77 éves korában Nagyszében. — ÖZV. SZŐTS GUSZTÁVNÉ, szül. Antonovits Amália 64 éves korában Budapesten. — REHOR MÁRIA asszony, 69 éves korában Iglauban. Rudolf trónörökös egykori dajkája. Az elhunyt az arany érdemkereszt tulajdonosa volt. — ÖZV. ROTTKÖ FERENCZ 66 éves Erzsébetfalván. — SCHWARZ DÁVIDNÉ, szül. Barna Karolin 40 éves korában Tamásin. — JAKAB ISTVÁNNÉ, szül. Nagy Mária 84 éves korában Vadasdon. — RÓTH KÁROLYNÉ szül. Schenoch Katalin 69 éves korában Budapesten. — ÖZV. dr. SPITZER LEONÉ szül. Adler Johanna Érsekújvárott 55 éves korában. — PORUTZ OLGA DORINA, Porutz Gyula és neje, szül. Karátsonyi Tinka leánya 30 éves korában Nagymásdon. — ÖZV. CSIBA ORBÁNNÉ 94 éves korában Tejfalun. — ÖZV. KLEINER JÓZSEFNÉ, szül. Hirschfeld Katalin, jótékonyágáról ismert matróza Budapesten. — ÖZV. Kisfaludi Révész IMRÉNÉ, szül. szentgyörgyi Lengyel Julianna 74 éves korában Huszton.

EGYVELEG.

* Abyssiniában a dohányzás büntény számba megy. Eleinte azért volt tiltva, hogy a papok a templomban ne dohányozhassanak. Idegeneknek egyáltalán nem tanácsos az utcán vagy nyilvános helyeken való dohányzás.

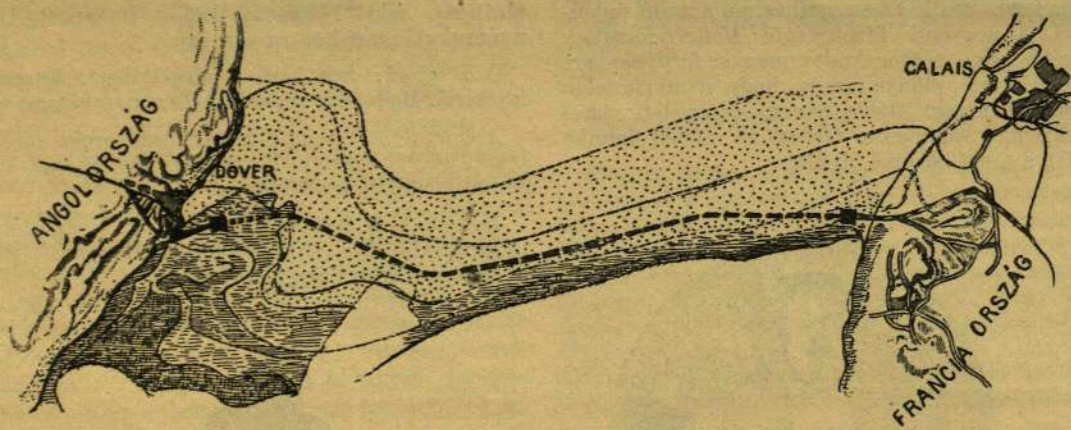
* Portugalban választások alkalmával a szavazások csakis templomokban történnek.

Nem lehet eléggé utalni ama káros következményekre, melyek az emésztésre nézve oly fontos fogak elhanyagolása által támadnak. Dr. Förberg Ellef Stockholmból arra utal, hogy az ő vizsgálatainál 73%-a a caries bajban megbetegedett egyéneknek a fogbetegséget fogai rossz ápolásának köszöni. Ennek fogaknak minden étkezés után, valamint este lefekvés előtt egy jól bevált és elismert tisztítószert való rendszeres tisztítása, például Sarg-féle Kalodontrál, a legmelegebben ajánlható.

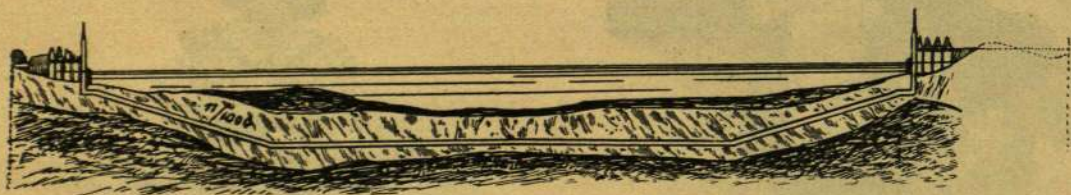
Szerkesztői üzenetek.

Holt erdő. A lármas beszéd még nem jelent erőt. Ugylátszik, őnt is magával ragadta az irodalmi ifjúság általánossá válni kezdő divata s a nagy orlékódságban aztán nem gondolja meg mindig, a mit mond. Hogy lehet a holt erdő néma, halavány, mikor néhány sorsral föllebb és alább 'szégya bőve' tépi a szél?

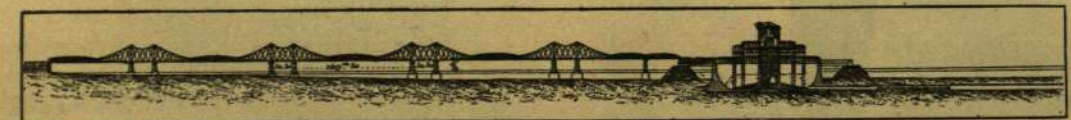
Vallomás. L. . . hoz. Nagyon kezdetleges dolgok; egyebek között több figyelmet illenék fordítani a helyesírásra is.

Az alagút irányára hivatalos terv szerint.

Az alagút átmetszete Bunau-Vorilla terve szerint.

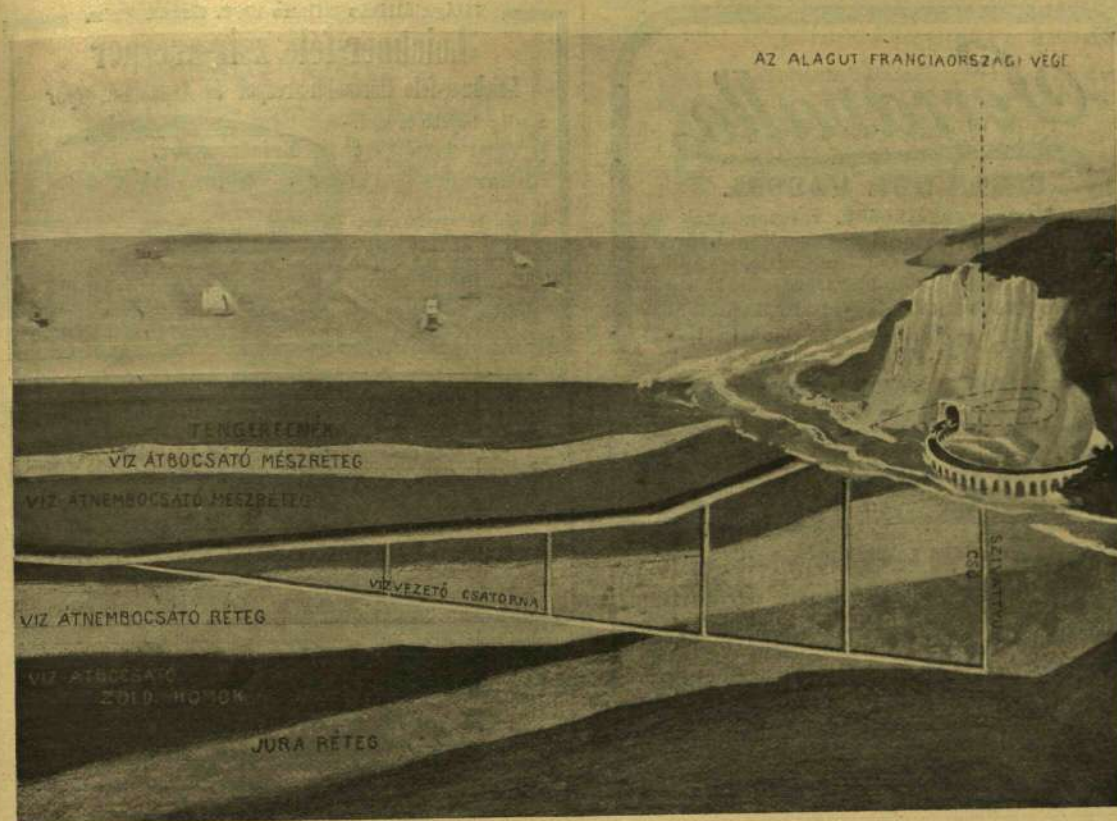

Bunau-Vorilla kétféle terve (lifttel és lift nélkül).

A CALAISAI CSATORNA ALATT TERVEZETT ALAGÚT ÁTMETSZETE.

Katona Géza éttermei

IV. kerület, Váci-utca 38. szám. Müncheni Hofbräu-sör a hajor királyi udvari serfőzdeiből Rézsvény udvari-sör a Kőbányai Rézsvény-serfőzdeiből. Külön páholyok és termek nagyobb társaságok részére. Tiszta fajdok és izletes ételek.

A CALAISAI CSATORNA ALATT TERVEZETT ALAGÚT ÁTMETSZETE. A tengerfenéki geológiai alakulata, az alagút irányával s vízlevezető csatornáival.

Pogány-zsoltár. Művészsors. Alkony. A három közül az 'Alkony'-t tartjuk a legjobbnak, ez érinti is az irodalmi színvonalat, de első bemutatkozására valami jelentékenyebb dolgot akarunk adni a szerzőtől. A 'Pogány-zsoltár'-ban is van jó, de az elején a párhuzamok egymásba zavarodnak. A 'Művészsors'-nak a témája kissé kopottas s az elődása sem elég friss. A mi az utánzás elleni védekezését illeti, mi nem tudatos utánzással vádoltuk minapi izenetünkben, hanem öntudatlan hatásáról beszélünk egy más egyéniségnek, a mi nem oly nagy baj fiatal embernél, ha idővel ki tud eviczkélni belőle s megtalálja a maga egyéniségét.

Az 52-ik számban megjelent képtalányokat a következők fejtették meg:

Angyal Géza, Ambrus Ilona, Abel Janka és Róza, Apáthy Mária, Bartha Albertné, Bányai Ernő, Birvil Albert, báró Ballint József, Bartos János, Benke Balázs, Bíró Sándor, Bély Mihály, Baross Natália, Bíró Margit és Jenő, Biki Ferenc, Bossenik Béla, Barna Mihály, Bánaty Andor, Borka László, Barsay Józsefné, Bartholomeidesz Adél,

dr. Bertin Lajos, Busás Ferenc, gróf Csáky Rezsőné, Csánki egyházmegyei növendékpapság, egyházirodalmi iskola, Csáky Gyula, Csáky Károly, Császár Ilonka, Christely Ilce, Czivilasz Endre, Csányi Róza, Czánik Gyula, Dudás Adrienne, Dedinszky Aladár, Dolri Andor, özv. Dérczy Ferencné, Elek Károly, Egy Irén, Elek György, Eppstein Janka, Elek János, Edvi Ilés Fannika és Klárka, Festetics J. grófné, Fekete Gyuláné, özv. Fenyő Nándorné, Ficsman Sári, Farkas Antal, özv. Fodor Károlyné, Ferenczy Emil, H. Fekete Péter, Ferencz Samu, Gedeon Aranka, Góldner Károly, Ghyecz Imre, Günther Imréné, dr. Györgyné, dr. Gaál István, Galgóczy Jenő, Gyenge András, G. Gerentis Gyuláné, Glatt Adolf, Gajdos János, Gallen Sándor, György Lajos, Hoffbauer Antal, Horváth Adám, Hájos Jenő, Heberstein Nándorné, Henricsz Béla, Halász Margit, Hosszhetényi polgári olvasóköri, Juricsky Dezsőné, Imrech Jánosné, Jászovai gazda- és olvasóköri, Jogász- és tisztviselői kör Debreczenben, Julász Juliska, Jászárokszállási birtokossági kör, Jeszenszky Gyula, Kucpec Vilmosné, Kállay László, Kenedich János, Kovács Lászlóné, Keckeméti ev. ref. jogakadémia, Kincz Róbert, Kulcsár J., dr. Kovács S. János, Klyárd László, Kőszegi Károly, Kucsera János, Kassai polgári társaság, özv. Katus Zsigmondné, Kolozsvári Károly, Környey Imre, Kún Irma, Kepecs Zoltán, Róza, Jenő és Etel, Klein Vilmos, Kuki Ferencz, Kovács József, Kovácsai Kovács Gizella, Kuna László, Kerestözy Ágnes, Kilián Zoltán, Horth Kovács Lajos, Kovács József, Machor Lászlóné, Madeczer Károly, Kimmil László, özv. Karsay Lajosné, Kremnitzky Margit, Kajdy Aladár, Lévai Lajos, Lukács László, özv. Lánckzy Gyuláné, Ludasi Olga, Lóvy Frigyes, Leporits Dénes, Mohár Dénes, özv. Malobiecky Ferencné, Mócsi László, Máder Etelka, özv. Markovits Istvánné, Müller Ferencz, Mátéka József, Mertz József, Machor Lászlóné, Mezeznézi kaszinó, Magyar egyházirodalmi iskola, Kassa, Nagy Ilona, Nyársik Agnes, Nagy Endre, Nyerkes Gyula, Nellihebel Ferencné, Novák János, Olejnik József, Oppel Károly, Olvasóegylet Barót, Osterreichier Tivadaré, Pap Zoltán, Polgári olvasóköri, Kúnhegyes; Pígay István, Pappay Ignác, Pócs József, Rajecz Burján Sarolta, özv. Rákosy István, Reichert Rezsőné, Szauer népkör, Szántókné bécsi vándor, Reichert Rezsőné, Székely Károly, Szászvárosi magyar kaszinó, Buda Vilma, Székely Károly, Szászvárosi magyar kaszinó, Schmidt József, Szabados Gáspár, özv. Szűcs Bertalanné,

Első Leánykiképzési Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-kürt 40-42. sz. Alapított 1863. Az intézet felügyelő-bizottsága u. m. az előbbi években is, december 31-én tartott ülésében az intézet pénztár- és vagyonállapotának fővizsgálatát megejtette és megállapította, hogy az intézet vagyona a következő értékben van elhelyezve és pedig:

Table with 2 columns: Description of assets and their value in K. Items include Teréz-kürt 40-42. számú épület, Keresepesi-ut 20., Váci-ut 4., Értékpapírok, Köleszögök saját kötvényekre, Takaré- és bankbetétek, Postatakarékpénztár, Hivatalnokai nyugdíjalap betét, Pénzkészlet, and a total sum of 13,392,791.60.

Mult év december havában 1.756.800 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.509.400 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében 58,516 K 78 f. fizetett ki. 1906 január 1-től december 31-ig bezárólag 18.431.490 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 15.998.400 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 1.037.341 K 61 f. és az intézet fennállása óta 11.203.245 K 91 f. fizetett ki. Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legelőbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

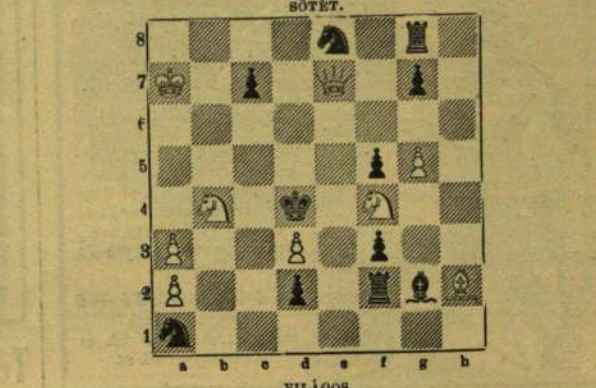
Advertisement for 'MAGGI' liqueur, featuring a bottle illustration and text: 'MAGGI IZESÍTŐ', 'javítja a leves ízét. Néhány osepp elegendő!', 'Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.'

Szabó Ilona és Mariska, Szánthó Elekné, Szántóné Kaszab Helén, Szalay Gyula, Szegedi Erzsike, dr. Stólmár Károlyné, Szeghalmi ipartestület, özv. Szász Béla, Szász Margit, Szikszai Gyula, Szabó Márton, dr. Sárny Bertalan, Sándor Pál, Sállyi Antónia, Szász József, Samuel Ferencz, Szabados Béla, Schwarz Ilma, Sófaly István, Szabó András, Török Blanka, Troka Vilmos, Tenkei József, Thomka László, Theil Emil, Tornáczky Kálmán, Tabajdy József, Torókkarassai tisztviselői köre, dr. Tompó Józsefné, Ujváry Ferencz, Vadai Ferencz, Vidosa Elek, Varga János, Vidá Ferencz, Gerje, Vályi Gyula, Vida Ferencz, Makó; dr. Villányi Béla Árpádné, Vogh Imre, Villányi Kálmán, Weisz Mária, Zayzon Ferencz, Zuskán Ferencz, Zsoldos Benő, Zsoldos Károlyné, Zakár Jenő, dr. Zsakó Andor, Zlatnói tiszti kaszinó.

A megfjéteket és a nyertesek neveit jövő heti számunkban közöljük.

SAKKJÁTEK.

2519. számú feladvány. Ludányi Antaltól, Budapest.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

Helyreigazítás. A 2516. sz. feladványban (Miskolci Antalkötés) a világos király sa1-c-en áll.

A 2512. sz. feladvány megfejtése Balla Zoltántól.

Table with 3 columns: Világos, Sötét, and Világos a. Sötét. It lists chess moves for a puzzle, such as 1. Fe4-h1, 2. Va8-g2, 3. Vg2-g3, etc.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — Gatterer Ferenc. — Bihar Mó. — A 'Budapesti Sakk-kör.' — A 'Budapesti III. ker. Sakk-kör.' — Ludányi Antal. — Wyszogrod Pál (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Kintzig Róbert (Fekert). — Müller Nándor (Szombathely). — Nyársik Ágnes (Szeged). — Hoffbauer Antal (Lőpártár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A 'Győri Sakk-kör.' — Székely Jenő. — Mészey József (Győr). — Szepők Árpád (Körmöcbánya). — A 'Zborói Társaság'. — A 'Kálóczi Katolikus-kör.' — Veőrös Miklós (Zirc).

Sakkverseny Bécsben. — Az év elejével ismét kezdődött a sakkversenyek sorozata. Ennek az esztendőnek az első sakkversenye az lesz, a mely a héten kezdődik Bécsben. Ezen az érdekesnek ígérkező sakkversenyen a következő mesterek vesznek részt: Maróczy Géza, Schlechter Károly, Martinolich, Berger János, Duras Ottó, Mieses Jakab, Wolf Henrik, Löwy Leó, Spielmann, Tartacower, dr. Perlis és Vidmar, Prokes, Albin. A verseny január 21-ig tart.

Felolós szerkesztő: Moitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Advertisement for 'Vásároljon Svájci selymet!' (Buy Swiss silk!). It features a woman in traditional dress and text: 'Kéjlen mintát a mi nyonságainkról feketében, fehérben vagy szinésben K 1.15-től egész K 18-ig méterenkint. Különlegesség: Selyemelmék társaság, menyasszonyi, báli és utcai tolettokra, valamint lonsokra, bélelére stb. Mi csak jóállással készített selyemzövetet adunk el díreki magánfelelnek, vám- és portmentesen a lakásba szállítva. SCHWEIZER & Co., Luzern U/31. (Svájcz.) Selyemzövet-kivitel. Kir. udv. szállító.'

Advertisement for 'CZIMBALKOM' (Zither). It features an illustration of a woman playing a zither and text: 'legjobb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangját, hangtartását más gyártmány meg sem közelítheti, részletleltetésre is legmesszebb menő jótállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedők, fuvalák, citerák, okarinák stb. olcsón, legelőbbek. Kifjéteket elismert jó munkáért. Árjegyeket ingyen küld. Mogyoróssy Gyula m. kir. szab. hangszergyára Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon 58-20.'

„Klotild kávéház“ IV. Váci-utca 38. és Irányi-utca sarkán. — Villamos megállóhely. Minden vasárnapon és ünneppnapon a m. kir. 1-ső honvédszere hangversenyes. Katona Géza tulajdonos.

Olesó cseh ágtyoll!
3 kiló: új fosztott 9.80 K, jobb 12 K, fehér pehelypuha fosztott 18 K, 24 K, hófehér pehelypuha fosztott 30 K, 36 K Szálítás portmentes, utánvétel, A kicseresés és visszavétel portmentesítés ellenében megengedtetik. 3494 Benedikt Sachsel, Lobes 60. Post Pilsen, Böhmen.

Kérje ingyen és bérmentve
nagy képes magyar árjegyzékem 3000-nél több ábrával órákról, arany és ezüstárúkról.
KONRAD JÁNOS
első órágyára Brűx 733. szám. (Csehország.) Valódi ezüst remontoir óra K 7.60. Ujjezgetty Adler Roskopf Anker Remontoir óra 7 K kettős fedéllel 10 korona 50 fillér. Kockázat kizárva! Becserelés megengedve vagy a pénz vissza.

Csak „SICULIA” névvel ellátott üvegek valódiak
A Málnási „SICULIA” forrás-víz
a sós savanyúvizek királya.
Sziklarétegeken átfűrt ártéki-forrás.
A gyomoréget rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható külföldi forrás a gégé, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmait ellen. Korányi, Kéty, Nuriésán, Tauszik, Rteger tanár urak szakvéleményei a MÁLNÁSI Siculia forrást a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyúvizeinek minősítik. — Magyarországi forrástár:
Brázay Kálmán BUDAPEST, Jozsef-körút 37. TELEFON 59-46.
Kapható minden gyógyszerárban, drogus- és fűszerkereskedésben.

Jól járó feketeerdői óra
szépen faragott aszklényben, megbíható, jó szerkezettel, 3 évi irásbelli jótállással, fehér csontmutatókkal és számmal, 18 cm. magas, teljesen felszerelve, aranyozott súlyokkal **csak 2.80 korona.** Évente több mint 50,000 órat küldök szét m. t. évim legnagyobb megelégedésére. Ez az eddig egyedül álló szám legjobb bizonyítéka az égő megbízhatóságának. Minden, még oly kis megbízást is a legnagyobb lelkiismeretességgel eszközölök. Szétküldi utánvétellel
KONRAD JÁNOS
órágyár Brűx 742. sz. (Csehország.) Nagy képes magyar árjegyzékem 3000-nél több ábrával ingyen és bérmentve küldöm.

MATTONI-FÉLE
GISSHUBLER
TERMÉSZETES SAVANYÚ-KUT

Amputáltak!
A Keleti-féle műlábak és műkezek a legjobbak és legtekintesebbek!
A csont megsebesülése ki van zárva!
Elegáns és könnyű járás!
Több évi jótállás!!!
10956
Keleti J. orthopaediai műintézete jótállás és legolcsóbb gyári árak mellett készít:
Műlábakat és műkezeket a legtekintesebb techn. kivitelben.
Ferdenőttek részére műfüzőket, egyenesartókat, járó és támgépeket stb. a chirurgia legmodernebb elvei szerint.
Kévése vagyonosok nagy árengedményben részesülnek.
Betegtoló kocsik rokkantak és lábadozók számára gyári árak mellett, nagy választékban!
Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld
KELETI J. orvosi műszergyár
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. szám,

RETHY BELA
GYOGYSZERESZ
PEMETEFÜZÜKORKA
BÉKÉSCSABÁN
ÁRA 60 fillér.

VERSENY ÉBRESZTŐÓRA
amerikai rendszer, minden helyzetben jól járó, szolgálatképes jó minőségben, jó és pontos járásért 3 évi irásbelli jótállással, darabja K 2.90, 3 darab K 8.— Éjjel világító számlappal K 3.30, 3 darab K 9.— Kockázat kizárva! Becserelés megengedve, vagy a pénz vissza! Szétküldés utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett
KONRAD JÁNOS első órágyára Brűx 739. szám (Csehország.) Nagy képes 3000-nél több ábrát tartalmazó magyar árjegyzékem 3000 órák, arany- és ezüst-árúkról kívánatra ingyen és bérmentve küldöm.

30 napi megtekintésre,
Árjegyzékem feltételei szerinti, tehát kockázat nélkül küldöm utánvétellel a 663. számú „Népharát” harmonikát, hogy mindenki annak fölülműhatatlanságáról meggyőződést szerezhesen. Ezen harmonikának nemesak a billentyűi, de a mély hangok és légszelepek részére is szavatolt, elterhetetlen pergőtollai vannak, továbbá 10 billentyű, 2 register, dupla hangolás, 48 hang, 3 sor trombita, mahagoni színen fényezve, fekete leezett szines szlekek.
kel. nikkeltveret, dupla fuvóval, fémcsapóval. Nagysága 31 x 15 cm. Darabja K 7.40 Magyar önképző-iskola minden harmonikához ingyen. Olesóbb és kisebb harmonikák a harmonika-játszás megtanulására főleg gyermekek részére K 2.50, 3.30, 3.80, 5.20, 5.80, finomabb harmonikák K 8.60, 9.50, 10.40, 11.40, 13.50, 14.20 árjegyzékemből választhatók. Harmonikáimra négyesek vámkülbítészek, mert minden darab csehországi készítmény. Kérem ezt figyelembe venni. Ninesen kockázatot! Becserelés megengedve, vagy a pénz vissza. Szétküldés utánvétellel az érczegyi hangszerek kivételével.
Konrad János Brűx 743. sz. (Csehország.)
Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű Földes-féle
MARGIT-CREMET,
mely zsírtalan, ártalmatlan s rojtlan szappan. A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szappanok, májfoltok, bőrtájak, pattanások, kitéések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után arról mindenki meg fog győődni
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő
Földes Kelemen gyógyszer. Arad.
Budapesti forrástár: Török József gyógyszer. Király-u. 12. — Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

Legkedveltebb, legjobb háifestőszer a
MELANOGENE
fekete és barna színen.
Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajuszt pár perc alatt feketére vagy barnára lefesteni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 11284
Ára 2 korona 80 fillér.

HOPPA angol teint regu'ator.
Egészen új és biztos eljárás a szépség ápolására.
Törvényileg védve!!
„HOPPA”
angol teint P regulator.
Szeplőt, májfoltot, pattanást, mitesszert és minden arczisztatlanságot bámulatos gyorsan eltüntet.
Puhítja, finomítja, védi, bársonysimává teszi az arczot és kezeket.
Ára utasítással K 2.50
„KOSMOS” vegyszeti és kozmetikai labororium, Győr. Főraktár:
Kaiser Vilmos és Társa drogériája
GYŐR, Baross-ut 1/g.
Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Bruyeria pipák
elsőrendű gyártmány
valódi elpusztíthatatlan Bruyeriafából
Sima pipaféj, erősen meghajlított nedvtartóval, meggyászár, selyem esővel és szaru szopókával, körülbelül 21 cm. hosszú csak 1 kor. 50 fill.
Ugyanez, de faragott Bruyeriafajjal K 1.60
Kélemes és száraz, ezért tiszta és utolérhetetlenül kellemes ízű dohányzás. A legnagyobb választékot dohányzó-szerekről találhatják árjegyzékemben, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Megrendelhető:
KONRAD JÁNOS kivitteli háza által Brűx, 746. sz. (Csehország.)
Kérje saját érdekében gazdagon illusztrált 3000-nél több ábrával ellátott árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület hatvanhetedik évi rendes közgyűlését
1907. évi februárius hó 3-án d. e. 10 órakor fogja Budapesten, Pest vármegye székháza dísztermében (Városház-u.) megtartani. 10895
Tárgysorozat:
1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak az 1906-ik évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és a tiszta jövedelem iránt.
3. A felügyelő-bizottság hét tagjának és a választmány két tagjának megválasztása, valamint az ezen választások folytán esetleg a választmányban megüresedő további helynek választás utján való betöltése (alapszabályok 36. és 44. §-a.)
Ezen közgyűlésre a t. ez. részvényesek azon figyelemmel hívatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1906 december 31-ig nevére iratott és a közgyűlést megelőző nap d. n. 5 órájáig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letételtett.
Budapest, 1907 január 11-én.
Az igazgatóság.
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Toronyharang ébresztő-óra
1-rendű minőség, 30 órák ütőszerezzel és ébresztővel, erős hangú haranggal, simára fényezett gömbölyű kerettel, átmérője: 30 cm. üvegbetétes óralappal, 3 aranyozott súlytal, teljesen felszerelve. 3 évi irásbelli jótállással
csak korona 6.60 csak
II-rendű minőség K 5, éjjel világító mutatólappal 60 fillérről drágább. Kockázat kizárva! Becserelés megengedve, vagy a pénz vissza! — Szétküldi utánvétellel vagy az összeg előleges beküldése mellett
KONRAD JÁNOS
első órágyára Brűx, 740. sz. (Csehország.)
Nagy képes magyar árjegyzék több mint 3000 ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

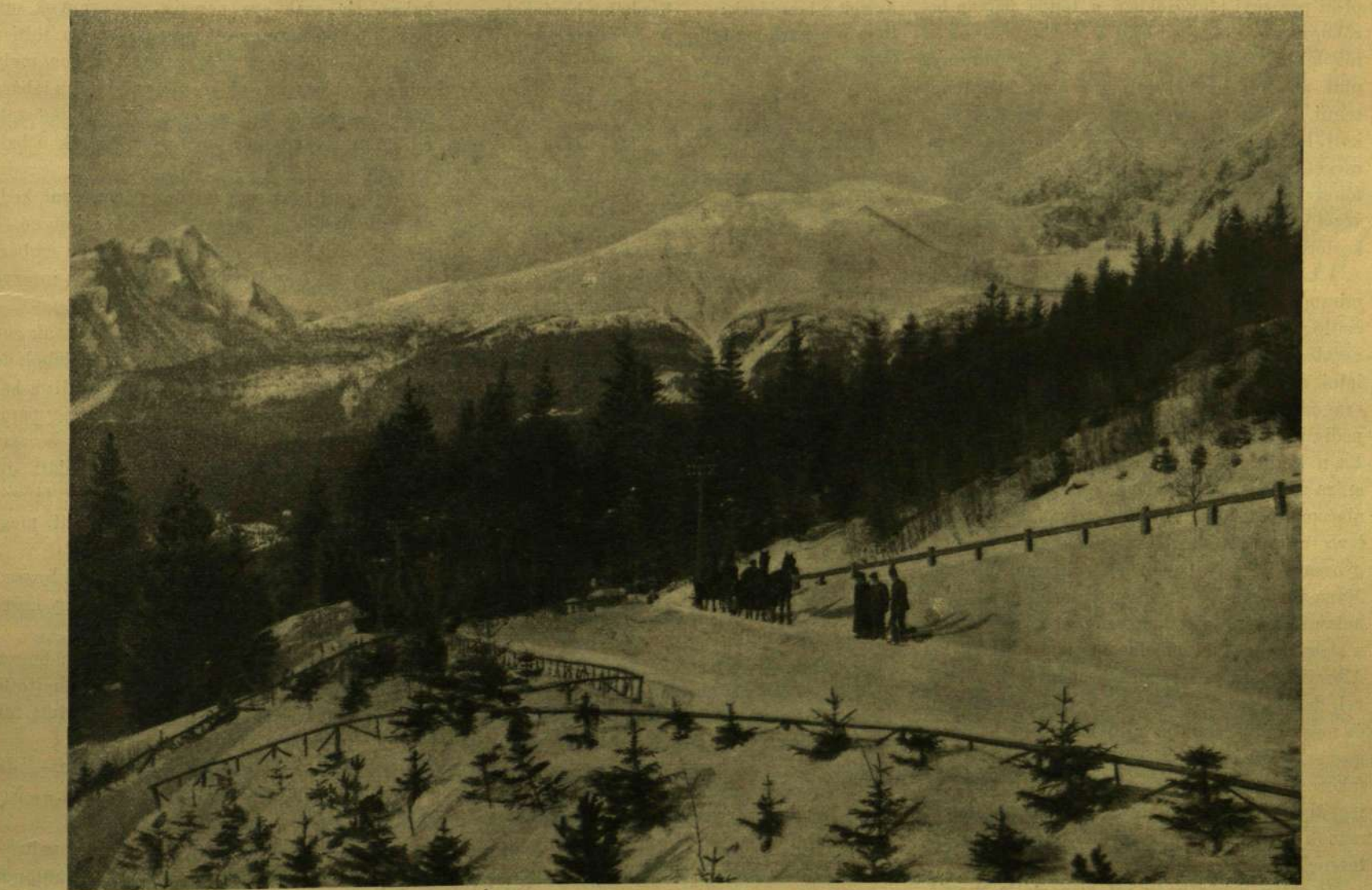

VASÁRNAPI UJSÁG
4. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.)
SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JANUÁR 27.
Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A „Világkrónika”-val negyedévenként 50 fillérrrel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is esatolandó.

TÉL A TÁTRÁBAN.
Irta Rákosi Viktor.
MÉG A LEGALAPOSABB tátra nyaraló is valószínűleg azt hiszi, hogy a Tátra télen egy kietlen hely, farkastanya, medvebarlang, melynek még a tájkáját is kerüli minden teremtett lélek. Ha aztán észibe jutna kedves Tárátját téli időben fölkeresni, ugyancsak elbámulna, hogy ott az irtózatot hómasszában milyen vidám fürdőélet folyik. Külföldön már hamarabb rájöttek arra mint nálunk, hogy az egészségre milyen nagyfontosságú dolog a magas hegyeken téli telepeket létesíteni, a hol a

nagyvárosi emberek még ha egészségesek is, zavartalanul élhetnek a tél örömeinek és így szórakozva kipihenhetik magokat. Az pedig, hogy a tüdőbetegeket nem a Rivierára és Meránra küldik, hanem a glecserek közt épült sanatoriumokba: régi dolog. Azelőtt ha télen elutazott az ember, csak délfelé, ez volt a jelző. A meleg napsugár mindent meggyógyít. Ez volt a hit. S ez körülbelül igaz is, ellenben áll az is, hogy gyógyulás, pihenés, szórakozás a havasok hóvilágában ép úgy található, mint délen, de van egy nagy előnye a déli tartózkodás felett: a speciális téli sportúész, melyhez fogható a dél vidéke absolute nem nyújthat.

A magas Tátrának eddig két pontja van rendezve téli tartózkodásra. Tátrafired és Tátralomnicz, s mind a kettőn oly élénk téli élet indult meg, hogy e tekintetben a jövőre nézvést a legvérmesebb reményekre nyújt kilátást. Tátralomnicz felé most az irányítja a magyar közönség figyelmét, hogy ott tartózkodik Izabella főherceggasszony egész családjával. A tátralomniczi Palace Hotelban, melyet mintha a legelőkelőbb párisi boulevardról varázsoltak volna ide tündérkezek, harminczhat szobát foglal el a főherceggasszony, családja és kísérete, s úgy a felséges vendégek, mint a kíséretükhöz tartozó előkelőségek a legnagyobb elra-

TÁTRA-LOMNICZ TÉLEN. — IZABELLA FŐHERCEGNŐ FÖLVÉTELE.